

BONT ALLERLEI

Magazine IVN Alphen aan den Rijn 1 - 2024
jaargang 45

ivn natuur
educatie
Alphen aan den Rijn

Barend van Zwieten

Alphen aan den Rijn

lijstenmakerij

grote keuze in houten- en aluminiumprofielen
passepartouts, wissellijsten en diverse soorten glas

teken- & kunstschildersmaterialen

olie-, acryl-, aquarel en olieverf, penselen
papier, schildersdoeken, panelen
pastelkrijt, kleur- en grafietpotloden, houtskool
en heel veel meer!

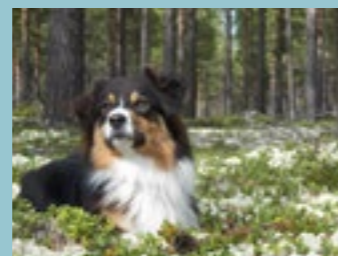
Hoofdstraat 141
2406 GG Alphen a.d. Rijn
T: 0172 473236
info@barendvanzwieten
www.barendvanzwieten.nl

Vind de leukste natuur-, beleving- en educatie- materialen in de IVN webwinkel.

Als IVN-lid krijg je altijd 10% korting.
Gebruik de kortingscode IVN-LID-1202 en klik op
toepassen! <https://winkel.ivn.nl/>

ivn natuur
educatie
Alphen aan den Rijn

Diergeneeskundig Centrum
Alphen a/d Rijn

van Eijckstraat 19
2406 TZ Alphen aan den Rijn
www.diergeneeskundigcentrum-alphen.nl

16 IVN-wandeling Oostvaardersplassen

19 IVN/BC Nieuwjaarsbijeenkomst

18 Wat zoemt er in het Bentwoud

En verder:

- 04 – Van het bestuur
- 05 – Verslag ALV 6 december 2023
- 06 – Interview Miep Münninghoff
- 08 – VLB Geriefhoutbos
- 09 – Nieuws Kabouterbos
- 10 – Fladderaars op onderzoek
- 12 – Jeugd: Winter bij de vlinders
- 13 – Wat als we ons verplaatsen in de huid van een dier
- 14 – Nieuwe schepnetten voor NatureExplorers
- 15 – Paddenstoelen zoeken bij de bowling
- 20 – Insecten wel 2 meter groot
- 21 – Bomenonderzoek Natuur en Milieu
- 22 – Feeëriek kunstwerken
- 24 – VVG – Wouw een rode wouw
- 25 – Hoeveel vogels zitten er in jouw tuin?
- 26 – Agenda
- 29 – Contactgegevens Bestuur en Werkgroepen
- 30 – Colofon/Bij de Cover
- 30 – Hergebruik Bont Allerlei

Bont Allerlei is het verenigingsblad van IVN Alphen aan den Rijn met informatie over de werkgroepen en activiteiten van IVN Alphen aan den Rijn, die zijn geweest of nog gaan komen. Verder verenigingsinformatie.

Avifauna
vogels en zoo

Onderlinge
Verzekeren?
Onderlinge Rijn en Aar!

Onderlinge 'Rijn en Aar' U.A.

Graaf Albrechtstraat 2-A
2415 AW Nieuwerbrug
t: (0348) 688 316
info@ovmrijnenaar.nl

Vosholstraat 1
2461 AB Ter Aar
t: (0172) 605 700
www.ouderlingrijnenaar.nl

Verlag Algemene Ledenvergadering 6 december 2023

Tekst Irma Brugmans

Nieuwe werkgroep Ontvangst

Op 1 januari starten IVN Alphen aan den Rijn en Bezoekerscentrum De Veenweiden met een gezamenlijke werkgroep 'Ontvangst'. Vrijwilligers van IVN en BC samen ontvangen bezoekers van het bezoekerscentrum en geven informatie over het BC en IVN, de tentoonstellingen, wat er is te zien en doen in de omgeving en de natuur Park Zegersloot en de Veenweiden. Per onderwerp zijn er afspraken gemaakt over welk bestuur verantwoordelijk is voor het stellen van kaders en budget. Gerapporteerd wordt aan beide besturen via het bestuurslid dat ook in het BC-bestuur namens IVN zitting heeft.

Jaarplan en begroting

Het Jaarplan 2024 en begroting is geaccordeerd door de ALV. Het jaarplan 2024 is iets minder ambitieus dan voorgaande jaren. Dit heeft mede te maken met vertrek van coördinatoren, waardoor nog geen c.q. later invulling gegeven kan worden aan plannen. De contributie is voor volgend jaar ongewijzigd gebleven. Het Jaarplan 2024 kun je vinden op: <http://www.ivn.nl/afdeling/alphen-aan-den-rijn/documenten-ivn-alphen-aan-den-rijn>.

Mutaties Bestuur en coördinatoren

Irma Brugmans legt haar taken neer als secretaris bij zowel IVN Alphen aan den Rijn als bij het Bezoekerscentrum. Bij IVN blijft ze wel actief als ledenbeheerder en als vrijwilligerscoördinator. Bij BC wordt Stef Strik de nieuwe secretaris per 1 januari. IVN zoekt nog vervanging. Geïnteresseerden kunnen zich melden bij voorzitterivnalphenaandenrijn@ivn.nl.

Een aantal coördinatoren zijn het afgelopen jaar gestopt: Planologie Gerard Been (werkgroep Milieu en Planologie), Nicole Bruijnen (Vlinderwerkgroep en IVN-info), Bert van de Ruit (Vlinderwerkgroep) Corry Dierdorp (IVN-info) en Bert Noorbeek (werkgroep social media en website). Stef Strik en Joost van Beek nemen de honneurs waar bij de Vlinderwerkgroep en Irma Brugmans zal a.i. de werkgroep communicatie aansturen. Hieronder vallen dan de social media, website, persberichten en activiteitenmail.

Verder is ter tafel gekomen

De viering van het 50-jarig bestaan is door het bestuur verschoven naar 2025. Weliswaar is de vereniging in 1974 ingeschreven bij de KVK, maar zijn de eerste activiteiten in 1975 gestart. Ook is het 25-jarig jubileum in 2000 en het 40-jarig jubileum in 2015 gevierd. De jubileumcommissie is achter de schermen doorgaan met de voorbereidingen. Landgoed Verboom heet tegenwoordig Landgoed Oudshoorn vanwege ligging in de historische polder Oudshoorn. De laatste belemmeringen om een rondwandelpad te gaan maken via Landgoed Oudshoorn naar het Windepad zijn weggenomen. Stichting Landschapsfonds Alphen aan den Rijn (SLA) heeft zich bereid verklaard te assisteren bij de aanleg. Een mooi succes voor IVN Alphen aan den Rijn en met name de werkgroep Milieu en Planologie die zich hiervoor hard hebben gemaakt. Per 1 juni heeft gemeente Alphen aan den Rijn weer een stadsecoloog, Dennis van Schijndel. Wessel Lenting is de opvolger van Peter Westgeest en trekt de projectorganisatie Steenbreek.

ivn natuur
educatie
Alphen aan den Rijn

Han Hendrickx

Joop Post

Jubilarissen

IVN-leden Han Hendrickx en Joop Post zijn dit jaar 40 jaar lid van IVN. Helaas waren beide verhinderd voor de ALV. Bestuursleden Irma Brugmans en Gert de Geest hebben persoonlijk het speldje en een bloemetje bij hen afgeleverd.

Voor u ligt alweer het eerste nummer Bont Allerlei van 2024. De digitale lezers zullen weinig verschil zien: wederom een prachtig exemplaar van ons verenigingsblad. Echter de "papier lezers" kunnen enig verschil ontdekken. Na op de ALV in december met elkaar gesproken te hebben over wat te doen met ons blad Bont Allerlei, nadat de redactie via de drukker een forse verhoging van de drukkosten kreeg voorgeschoteld, kunnen we u geruststellen. De wens van de leden om het blad in zijn huidige formaat (A4) en met de 32 pagina's in kleur te behouden, hebben we in het overleg kunnen behouden. De oplossing is gevonden in het kiezen van een andere papiersoort. De kwaliteit van het gekozen Offsetpapier is te vergelijken met het papier wat IVN landelijk voor Mens en Natuur gebruikt. Voor komend jaar is de afspraak vastgelegd. Dank redactieleden en penningmeester voor dit besluit.

Op 7 januari 2024 hebben we met droog, maar met een koude noordoostenwind, met ruim 60 personen de traditionele Nieuwjaars wandeling gelopen. Na afloop genoten we van bubbels, warme chocolademelk en heerlijke hapjes. Op 8 februari hebben de Fladderaars hun 40-jarig jubileum gevierd. Wie kan zich nog de oprichting met Ans de Vrij herinneren? Het was een actieve dag voor de jeugd met bezoek van de wethouder. Intussen is de jubileumcommissie druk aan het werk om het 50-jarig jubileum van IVN Alphen aan den Rijn in 2025 voor te bereiden. Er zal zoveel mogelijk aandacht door alle werkgroepen aan dit jubileum worden besteed. Er zullen ter voorbereiding dit jaar op verschillende momenten en bij verschillende activiteiten filmopnamen worden gemaakt, welke gebruikt gaan worden in het jubileumjaar.

Sinds december is ook een nieuwe vrijwilligersgroep "Team Ontvangst" actief in het bezoekerscentrum. Een groep vrijwilligers van BC en IVN samen die u ontvangen en van informatie voorzien bij een bezoek aan het bezoekerscentrum. Voor deze groep kunnen we nog extra vrijwilligers gebruiken.

Waar we ook vrijwilligers kunnen gebruiken is binnen het IVN-bestuur en de werkgroepen. We hebben momenteel drie vacatures binnen het bestuur (secretaris en Algemeen bestuursleden) ook hiervoor zoeken we geïnteresseerden.

Met alle IVN-vrijwilligers hebben we voor 2024 weer een geweldig aanbod van activiteiten kunnen opstellen. Kijk vooral regelmatig in de agenda op de website of op de Social media. We zijn een actieve vereniging met oog voor de natuur, het milieu en duurzaamheid. Bovenal *genieten* we van de natuur. Ik hoop u allen weer te mogen ontmoeten bij een van onze activiteiten of in het bezoekerscentrum.

Geniet van de natuur in de gemeente Alphen aan den Rijn!

Gert de Geest
Voorzitter

Even voorstellen: Miep Munninghoff

Tekst Irma Brugmans, foto's Irma Brugmans, Miep Munninghoff

Profiel Miep:

Paspoort	Maria Bernadette Louise Munninghoff
Geboren	Assen, 3 augustus 1963 (overal en nergens gewoon)
Opleiding	Biologie gestuurd, afstudeerrichting ecologie
Woonplaats	Hazerswoude Rijndijk
Relatiestatus	Vriend
Kinderen	2 uitwonende kinderen
Huisdieren	Kat Dushi
Motto	Be the change you want in the world
Hobby's/activiteiten	Breien, haken, legpuzzels, lezen, wandelen, fietsen, bijen kijken, vogels kijken, zingen (in een koor)
Vrijwilligerswerk	Gids bij IVN Alphen aan den Rijn, Zwarte Padgebied, uilenballen pluizen voor de zoogdierverseniging

Vrijwilliger bij IVN sinds 2020

Miep is van de bijen. Bij binnenkomst is dat gelijk merkbaar. Ze is bezig een bij te haken voor aan een sleutelbos. 'Dat is voor mijn vriend, die gaat een half jaar op reis met zijn camper. Op de buitenkant van de camper komt de foto van een weidehommel te staan en ik zorg voor een bij aan de binnenkant.' Dat ze zo met bijen bezig zou gaan dat had ze 10 jaar geleden ook niet kunnen bedenken. 'Ik ben weliswaar als bioloog afgestudeerd eind jaren 80, maar destijds was er geen werk in te vinden. De werkloosheid was hoog. Min of meer bij toeval ben ik bij de gemeente Leiden aan de slag kunnen gaan als adviseur bodem. Niet dat ik daar toen verstand van had, maar al doende leert men van de opdrachten die je uitzet naar bodemonderzoek en beoordelen van rapportages over bodemverontreiniging. Dat heb ik 25 jaar gedaan. De milieutaken waren inmiddels van de gemeente Leiden overgedragen aan Omgevingsdienst West-Holland. Het bodemverhaal was ik ondertussen beu. Collega's van mij hadden adviestaken op het terrein van ecologie. Dat leek me wel wat. De omgevingsdienst adviseert gemeentes bij ruimtelij-

ke ontwikkelingen. Speelt de natuurwetgeving daarbij een rol dan wordt onderzoek uitgevoerd en de gemeente geadviseerd wat daarmee te doen. Sommige nesten zijn het hele jaar door beschermd, zoals bijv. die van de Gierzwaluw. Weinig mensen weten bijvoorbeeld dat vogels het hele jaar door een beschermd diersoort zijn.'

Zo kwam Miep weer dichterbij waar ze oorspronkelijk voor was opgeleid. De overstap naar ecologie zorgde ervoor dat Miep weer meer de natuur werd ingetrokken. 'Interesse in de natuur heb ik altijd wel gehad, vandaar mijn opleiding biologie (al was mijn eerste keuze diergeneeskunde, maar daar werd ik voor uitgeloot). Maar met de jaren was het verwaterd. Op zoek naar informatie en opleidingsmogelijkheden kwam ik het bericht tegen dat IVN Alphen aan den Rijn een Natuurgidsenopleiding in januari 2020 zou gaan starten. Het paste precies in mijn agenda. Het had zo moeten zijn.'

Het verhaal is bekend. Vanwege corona is deze opleiding tijdelijk gestopt. Maar in de tussentijd was wel het contact gelegd met Hans van Dam, IVN-coördinator van Vrienden van het Heempad in Boskoop. Daar zou ze stage gaan lopen. 'Samen met nog 5 anderen van de NGO-cursus heeft Hans ons in januari rondgeleid in het Zwarte Padgebied en verteld over de plantjes daar. In de winter zie je helemaal niks. Ik in ieder geval, want ik had daar nog geen oog voor en kennis van. Maar 's zomers staat het vol met bloemen en planten, wel 200 verschillende. Dat is de verdienste van Hans van Dam.'

Heempad Verlaan is haar onderzoeksgebied voor de opleiding geworden. Ze heeft wel zitten twifelen, omdat Boskoop niet naast de deur is. Maar ze is blij dat ze het is gaan doen. 'Ook al stopte de opleiding vanwege corona, ik ben elke 2 weken blijven komen naar het Zwarte Padgebied. Zeker in coronatijd was het heel fijn om daar naar toe te kunnen. Ik wilde weten hoe het gebied zich ontwikkelde. Ik ben in de excursiewerkgroep blijven hangen. Hans zocht iemand om op termijn zijn rol over te kunnen nemen en hij heeft mij veel geleerd over de natuur daar. Overigens kon ik ook hem veel leren over insecten. Daar weet ik dan meer van. Het was fijn dat we in coronatijd gewoon door konden gaan met excursies, weliswaar in kleinere groepen en op een afstandje. Dat is trouwens ook waarom ik de opleiding ben gaan doen: om kennis over de natuur over te brengen aan andere mensen.'

Maar hoe zit het nu met die bijen? 'In Duurzaamheidscentrum Papaver te Delft werd een Bijtentoonstelling geopend met een bijenexcursie. Daar ben ik naar toe geweest en is mijn belangstelling voor de bij zo'n beetje begonnen. Wist je dat de gewone slobkousbij alleen het stuifmeel wil van de Grote Wederik? Zo kieskeurig. Het stuifmeel wordt bij de eitjes gelegd, de larven eten dat dan op.'

Door die interesse en opgebouwde kennis werd Miep gevraagd om programmamanager te worden van Groene Cirkel Bijenlandschap. Deze organisatie zorgt voor een bijvriendelijke omgeving in en met Zuid-Hollandse gemeenten. 'Eind 2022 ging mijn collega met pensioen en ze vroeg me haar aandeel over te nemen, omdat ik daar de meeste affiniteit mee had. Het is gewoon onderdeel van mijn werk, geen vrijwilligerswerk. De Groene Cirkel Bijenlandschap is bijna 10 jaar geleden opgezet samen met Heineken, enkele gemeenten (waaronder Alphen aan den Rijn) en de Provincie Zuid-Holland om een ecologisch netwerk voor bijen op te bouwen. In de groene bijencirkel brengen we mensen, partijen met elkaar in verbinding. Zo is ook het contact tussen Archeon en de Vlinderwerkgroep ontstaan om daar vlinders te gaan monitoren. Als vrijwilliger loop ik zelf ook wel bijen te monitoren in Park Cronesteyn in Leiden. De gemeente is daar bezig met het park bijvriendelijker in te richten. Het is de bedoeling 1x per maand rond te lopen. Foto's te maken van alle bijen en dan achteraf te bekijken welke van de 350 soorten je op de foto hebt staan. Dat is wel een gepuzzel hoor. De app Obsidentify helpt daar wel bij.'

De hernieuwde kennismaking met de natuur en de natuurgidsenopleiding heeft wel gemaakt dat Miep op een heel andere manier naar haar tuin is gaan kijken. 'Ik ruim niets meer op in mijn tuin. Dat is goed voor de bijen, insecten en vogels. De kaardenbollen laat ik staan voor de putters, al zijn ze er zelf nog niet achter. De vijgenboom heeft mijn vriend eruit gehaald. Daar staat nu een appelboom. De vijgenboom droeg toch niets bij aan de biodiversiteit in mijn tuin. Dat geldt ook voor de hortensia. Mooi voor de mens, maar de insecten en vogels hebben er niets aan. De Vuilboom/Sporkehout en Egelantier die nu naast de appelboom staan zijn struiken waar heel veel bijen op afkomen. Ik denk dus veel meer na over wat mijn tuin interessanter maakt. Vroeger snoeide ik de klimop in november, wist ik dat die pas later in het jaar ging bloeien.' Kortom iedereen kan zijn steentje bijdragen aan de biodiversiteit. 'Ja', zegt Miep, 'Groen heeft zoveel voordelen: het is helend en ontspannend'.

Het mooie geriefhoutbos staat op een onbereikbaar eiland

Tekst Henk Jan Habermehl, Foto's Mike Roberts

Voor mij is dit 'het eiland van mijn kromme pink'

Heel lang geleden werd er in Groningen aardgas gevonden en dat kwam van lieverlee naar de Groene Randstad. Stoere werkers die Arabische zandwoestijnen gewend waren, groeven zich met zware machines een weg door de ondergrond en lasten de ijzere buizen aan elkaar. Voorbij Utrecht werd de bodem drassiger. In Holland werd op zondag niet gewerkt en op maandag was men de halve dag bezig om de zware machines uit het veen op te halen. Men bleef vlak langs de spoorlijn aan de zuidzijde. De Gouwe werd vlak over de spoorbrug gekruist met een zinker (die ligt er nog). Op de hoeken van de straten kwamen stapels afgedankte tweekants gasstellen te liggen. Jaren later kwamen de plannen voor Kerk en Zanen en moest de gasleiding buiten om. De techniek maakte boren mogelijk en zo bereikte de gaspijp Kerk en Zanen onder de Boskoopse weg en de Gouwe en de spoorlijn door. De leiding kwam naar boven, dicht onder het maaveld op de plek van een geriefbosje, een eiland.

Dit geriefbos op een eilandje werd een plek van onderhoud van het VLB. Vanaf het Rietveldse pad en de toerit van de N 11 richting Bodegraven liep een pad richting spoorlijn Alphen-Boskoop - Gouda. Tussen dit pad en de N 11 was zo'n ideaal restgebied met opschietende wilgen. Ik heb er nog gezaagd met een klas van het Ashram College (aan de Alphense kant staat de MacDonald). Aan het einde ligt het eiland/geriefbos en als je het pad volgt om het eiland/bos heen, kom je op een woest grasveld dat dood loopt op een hek voor de spoorlijn. (Ik heb er in het zomerseizoen wel zoekende kampeers heen verwezen voor 'wild kamperen'). Maar het doodlopende pad kwam in kwade reuk te staan: er werd 'afgevalen' lading van eigenaar gewisseld, er vond 'andersoortige recreatie' plaats enz. Rijkswaterstaat greep in en plaatste langs de toerit betonnen blokken.

Maar het geriefbos met veel elzen kon ongestoord groeien en moest onderhouden worden. En dat deden de werkers van Vrijwillig LandschapsBeheer. Om aan de overkant van de sloot te komen hadden wij een lange smalle balk. Als je die rechtop zette en voorover liet vallen, was een oversteek mogelijk met behulp van stokken in de sloot aan weerskanten. Dat voorover vallen ging goed, maar aan onze kant stuiterde de balk omhoog en knalde tegen mijn hand. Ik verbeet de pijn en ging verder aan de slag. 's Avonds bemerkte ik dat mijn rechter pink er toch droevig uitzag. Op maandag ging ik naar de huisarts en die stuurde me naar het ziekenhuis. "O", zei de arts daar, "dat is een verpleegsterseuvel, als die een bed opmaken, stoten ze enthousiast hun hand met het laken onder het matras en beschadigen de pees van een vinger". Hij trok een lade open en schoof een plastic hulsje om mijn pink. "Over drie weken zien we verder". Na drie weken leek alles goed, maar de pees bleef los. Opereren was lastig en ach, waarvoor gebruik je nu een pink? Ik had wel op een cursus 'machineschrijven' gezeten, maar na het behalen van het diploma was ik nooit meer aan tien vingers toegekomen. Het eiland van mijn kromme pink was geboren.

Als u parkeert op de Parkeerplaats Rietveldsepad, Zaanse Rietveld, tussen N 11 en Dwarsveld, loop terug naar de oprit N 11 naar Bodegraven, door de berm, dan bij de witte betonblokken rechtsaf, achter het restbos met wilgen langs en zie daar: het geriefbos aan het begin van de gaspijpstrook die later elders tussen spoorlijn en N 11 de Elfenbaan gaat heten.

Nieuwe kabouters uit Wilnis en Vinkeveen

Tekst en foto's Gerda Bonninga

In mei 2021 heeft het Geheim Genootschap Leprekxon een kabouterpark ingericht in het Zwanenpark in Vinkeveen. Al snel bleek dat het park een aanzuigende werking had op andere kabouterfolken en dat het park al snel te klein zou zijn. Hierop besloten de kabouters te verhuizen naar een heus kaboutereland en wel in een park in Wilnis. Met de financiële hulp van het lokale Ronde Venen-Fonds konden alle kabouters eigen huisjes bouwen met mooie gekleurde deurtjes, raampjes en laddertjes. Ook hebben ze via internet (kabouters hebben overal verstand van) veel spullen gekocht waarmee ze hun werkzaamheden konden verrichten. Er kwamen kippen voor de eitjes en schaaapjes voor de wol en blijkbaar hebben ze ook wasmachinetjes gekocht want al snel hing er wasgoed te drogen aan de waslijntjes. Maar helaas vonden jonge mensen uit de buurt de kabouters niet leuk en hebben ze veel schade aan het kaboutereland toegebracht. De kabouters voelden zich niet veilig meer en zijn toen met al hun spullen met onbekende bestemming vertrokken. Maar toen zij hoorden van het kabouterbos in Natuurgebied Zegersloot, twijfelden zij geen moment en hebben ze hun koffers gepakt. De verhuizing is inmiddels in volle gang, huisjes worden ingericht en ook de was hangt inmiddels weer aan de lijntjes. De kabouters zeggen dat ze zich in dit bos heel veilig voelen en het ziet er naar uit dat de kabouters hiervoor altijd zullen blijven wonen.

Fladderaars op onderzoek

Tekst Maarten Hooghiemstra / Foto's Weerstation: Sylvia Elkhuizen en Elly Slagter / Foto's Kerstknutsels: Sylvia Elkhuizen / Foto's Uilenballen: Femke Blasse

De afgelopen periode hadden de Fladderaars voldoende te onderzoeken.

Hoe werkt het weer, wat zit er in een uilenbal en ook in het Kabouterbos was voldoende te (onder)zoeken.

November 2023 - Weerstation

De Fladderaars onderzochten het weer. Zo deden ze een proefje om te kunnen zien dat warme lucht stijgt. Een klein glaasje met heet water en rode kleurstof werd afgedekt met folie in een grotere pot met koud water gezet. Als je vervolgens gaatjes in het folie prikt, stijgt het gekleurde warme water op, net als warme lucht doet.

Ook bij een ander proefje werd de luchtdruk nagebootst met water. Hoe lager het gaatje, hoe harder het water drukt. Hoewel je lucht niet kan zien, kun je wel zichtbaar maken dat lucht druk uitoefent.

Ook maakten de kinderen een luchtdrukmeter met een bakje, plastic handschoen en rietje. Hoe hoger de luchtdruk buiten het bakje is, des te harder het drukt op het plastic en daarmee beweegt het rietje omhoog, zodat een hogere luchtdruk wordt aangegeven.

Dat er in oktober en november veel regen is gevallen, kan niemand zijn ontgaan. Met deze regenmeter kunnen kinderen voortaan zelf zien hoeveel millimeter regen er valt.

In het kabouterbos losten de kinderen vragen op en kregen een letter, waarmee ze een woord moesten maken. Na de pauze werd er verder geknutseld aan een regen- of drukmeter en een windmeter. Het leverde prachtige resultaten op. Wie weet is er wel een meteoroloog is spé geboren.

December 2023 - Kerstknutsels

Kerst staat voor de deur en wat sluit daar beter op aan dan een ochtend met kerstknutsels! Vrolijkheid, kerstgroen en kinderen. Een mooie cocktail voor veel Fladderaars-plezier. Albert zat op de draaibare directeursstoel en opende de ochtend met een welkomstwoord. De groep werd in tweeën gesplitst en konden direct aan de slag.

De eerste groep ging naar buiten en maakte daar een eigen kerststukje en daarna een houten kerstboompje. Dat laatste was nog niet zo eenvoudig, omdat het hout van een plataan kwam en vrij hard is. Een tak werd langs een lat gelegd en vervolgens moest op meerdere punten door de tak worden geboord. Vervolgens streepjes zetten en de tak met een knipschaar in stukjes knippen. Daarna werden de stukjes om een satéprikker geduwd. Dit kostte wat doorzettingsvermogen en sommige prikkers knakten voortijdig. Het boompje werd op een voetstuk geplaatst en afgemaakt met een ster bovenop.

Tegelijkertijd werd er ook binnen hard gewerkt. ... Al deze kleinere knutsels werden aan een tak gehangen en zo omgevormd tot mobile. Ook kon een poppetje worden versierd voor bij het kerststukje en -boompje. Kunnen de Fladderaars dit allemaal zo lang volhouden vraag je je misschien af. Nou, er moest halverwege wel even gerend worden. Even de benen strekken in het kabouterbos. Daar waren verschillende kerstspullen verstopt. In tweetallen kregen de kinderen een foto mee met het voorwerp dat ze moesten zoeken. Hadden ze het voorwerp gevonden en teruggebracht? Dan kregen ze een nieuwe foto. Hierop werd verschillende gereageerd:

Cem & Vigo (10 en 9 jaar): "Yes, ik weet al waar die ligt, komt op!"
Anne-Merijne & Fénique (11 jaar): "Echt, moeten we er nog een doen?"

Daarna was het tijd voor pauze en werden de groepen gewisseld. Trots liepen de kinderen om 11.45 uur naar buiten met

hun creaties. Soms hebben de knutsels enigszins te lijden onder het zoeken naar jas en tas, maar dan wordt het thuis weer opgelapt!

Januari 2024 - Uilenballen

Waar of niet waar? Een uil kan zijn kop 360 graden draaien. Er zijn zes verschillende soorten uilen in Nederland. De uil Hedwig in de Harry Potterfilm is (deels) Nederlands. Zo begon de Fladderaars-activiteit, die geheel in het teken stond van uilen. Meerdere feitjes kwamen aan bod. Zo leerden de kinderen dat een uil een 3e ooglid heeft om vuil en stof te verwijderen en dat een volwassen Oehoe een spanwijdte van 1,70 meter kan hebben. Verbaasd waren ze om te horen dat een uil zijn kop niet 360 graden kan draaien. Nee, nee, dat is "maar" 270 graden. Wel heel ver, maar niet helemaal rond. Na een korte uitleg kon het grote pluizen beginnen! Met pincet, cocktailprikker, loepje en kwastje werden de verschillende botjes tevoorschijn getoverd en schoongemaakt. Wat een enthousiasme en concentratie! Met zoekkaarten konden de kinderen zien wat ze vonden. Een stukje sleutelbeen, een onder- of bovenkaak en soms een hele schedel. Er werd

zelfs een intact stukje ruggenwervel gevonden. Tussendoor kregen de kinderen nog wat uitleg van Suzanne en Ruben. Een uil eet namelijk verschillende soorten muizen. Sommige van die muizen eten vooral vlees, terwijl andere plantaardig voedsel eten. En dat kun je mooi zien aan de tanden/kiezen van de muis, die in het geval van de vleeseters een stuk puntiger zijn. Na de pauze speelden we een zoekspel, het uilskuikenspel genaamd. De begeleiders verstopten zich rond het bezoekerscentrum en in het kabouterbos en hadden een stift bij zich. Elke gevonden begeleider leverde een gekleurde stip op de hand. In totaal waren er zeven. Ruben zat echter zo goed verstopt, dat weinigen hem konden vinden! Na de pauze werd er door de meesten nog flink doorgepluisd, terwijl anderen liever gingen knutselen. Er werden pluizige uiltjes gemaakt en uilen van melkpakken. Ook waren er bouwkaarten, waarmee een uil kon worden geknutseld. Het was weer een geslaagde ochtend.

Winter bij de Vlinders

Tekst en foto's Gerda Bonninga

Lekkers voor vogels

In december was het niet alleen Kerst voor ons, maar ook voor de vogels. De kinderen maakten pindaslingers, regen appeltjes aan een touw, maar maakten ook prachtige vetballen met ilex besjes. Een dennenappel wordt ingesmeerd met pindakaas en daarna door vogelzaad gerold. Alles wat ze maakten werd aan een tak bevestigd om in de tuin of op het balkon te hangen.

Wintertrucjes

In januari ontdekten de kinderen hoe vogels en andere dieren zich wapenen tegen de kou. Wij trekken een dikke jas aan met (dons)voering en we zetten een muts op. Maar hoe doen de vogels dat dan? Zij gebruiken kleine donsveren, die zij lekker opblazen. En ze hebben een vetlaagje dat hen beschermt tegen de kou. Door een proefje te doen met een aantal vingers in het water te houden met verschillende bescherming voelden de kinderen het verschil. Een vinger zonder bescherming, een vinger met vaseline en een vinger met een "jasje" beschermd. Heel duidelijk voelden de Vlinders dat de vinger met vaseline bijna geen kou doorliet. Ook de jas hielp een beetje. Maar de vinger zonder bescherming werd toch wel heel koud.

Buiten gaven de kinderen antwoord op een aantal vragen, zoals "Waar kan je beter een jas kopen? In een dure winkel of bij de kringloop?" Door "een papieren sneeuwbal" in de juiste emmer te werpen gaven ze aan wat hun keuze was. En dat konden de kinderen ook goed onderbouwen. En ze gingen naar huis met een zelfgemaakte pinguïn. Ook mochten ze een sneeuwpop en een kikker echt aankleden met allerlei leuke stofjes. Wat een plezier hadden wij weer met elkaar.

Wat als we ons verplaatsen in de huid van een dier... (deel 2).

*We kunnen praten met een dier, in woorden antwoorden kunnen zij niet. Wel kunnen ze signalen afgeven dat ze ons begrijpen, liefde geven, genegenheid tonen, angst uiten en met training zelfs mensen redden. Wat vinden dieren fijn en waar zijn ze bang voor.
Hans van Dam kruipt in de huid van een dier, beleef het mee.*

Tekst Hans van Dam /Foto's Beeldbank Natuurkiekers en Beeldbank IVN

Weet je, ik ben een duizendpoot, maar tellen kan de naamgever niet.

Eigenlijk tel ik maar 50, anderen soms 90 poten, mensen overdrijven graag. Ik hou van houtsnippers, dode bomen, tuinafval en plantenresten. Daar zitten veel kleine bodemdieren en dat is mijn lievelingskost. Ook plantenresten ruim ik op. Ik werk dus aan recycling van de natuur voor een gezonde bodem.

Waar moet ik bang voor zijn?

Voor een zware regenbui die mij het riool in sleurt. Ik hou van de nacht, dat is veilig. Mollen, merels en kauwtjes vinden me soms. Mensen die opruimen.

Hello, ik ben een American Rivierkreeft, mijn opa zat in een aquarium.

Zijn baasje vond hem lastig en keerde de bak om in de sloot. Er waren meer mensen die hetzelfde deden. Toen kwam hij een vrouwtje tegen, het was love en er kwamen heel veel jonge kreeftjes. Er zijn duizenden sloten in Nederland. We hadden nog geen vijanden, die kenden ons nog niet. Wij zijn met miljoenen, houden van graven en hebben altijd honger, we lusten alles, zoals jonge visjes, waterplanten en kikkervisjes.

Waar moet ik bang voor zijn?

Mensen vinden ons schadelijk en gaan ons nu vangen. Ze hebben ontdekt dat we net zo lekker zijn als onze neefjes uit China. Ook snoeken en vogels, zoals de fuut, hebben ontdekt dat we lekker zijn. Oppassen dus.

Weet je, ik ben een fuut en mensen vinden ons leuk.

Als wij verliefd zijn doen we mooie dansjes en schudden met onze kop. Als we jongen hebben, kunnen die zich verstoppen in onze veren, dan zijn ze veilig voor snoeken. Ik kan goed duiken, kleine visjes zijn het lekkerst. Er is voedsel genoeg, we hebben ontdekt dat de Amerikaanse rivierkreeft lekker is. Het zijn wel griezels, met die grote scharen moet je uitkijken.

Waar wij bang voor zijn?

Ons nest maken we langs de oever, tussen het riet. Er lopen honden langs, sommigen willen graag zwemmen en kunnen ons nest vernielen. Ratten eten soms de eieren op en we moeten oppassen voor snoeken, die lusten onze kuikentjes. Ook oppassen voor kiekendieven en meeuwen.

Hoi, ik ben een mol maar zijn niet De mol van de TV.

Ik ben gek op regenwormen en duizendpoten, graaf gangen en daar vallen ze dan in. Mijn lichaam past precies in de gang en als het nodig is loop ik achteruit. Dat kan door mijn vacht, een dikke pels die er voor zorgt dat er geen vuil aan blijft hangen. Bij het graven maken wij molshopen, dat vinden mensen soms vervelend, maar het zorgt voor afvoer van regenwater en helpt mee om de biodiversiteit te vergroten. Ik vind me nuttig, vang mij niet.

Wat is voor ons het gevaar?

Mensen trappen onze gangen dicht, moeten we opnieuw beginnen. Gravende honden die getraind zijn om ons te vangen. Een stiekeme uil die geruisloos op ons duikt als we in de nacht even boven de grond zijn.

Nieuwe robuuste schepnetten voor NatureXplorers

Tekst en foto Gerard Been

In 2023 deden wij, de NatureXplorers, een beroep op de voucher regeling van de Groene Motor. De Groene Motor regelt voor de Provincie Zuid-Holland aanvragen voor financiële ondersteuning van wensen en dromen van vrijwilligersgroepen die zonder een financieel steuntje in de rug niet kunnen worden gerealiseerd. [Voucherregelingen - Zelfdoen \(zelfdoeninzh.nl\)](#)

Onze NatureXplorers zetten zich in om jongeren tussen de 12 en 18 betrokken te maken bij ons IVN Alphen aan den Rijn en om zo op en rond onze locatie actief te zijn in onze groene omgeving. Om de groep meer onder de aandacht te brengen is er contact gelegd met een cineast die voor ons een 5-tal promotie filmpjes maakt. Deze filmpjes zijn binnenkort op onze website en andere sociale media te bewonderen. We hopen hier mee 8 tot 10 nieuwe leden voor onze groep aan te trekken maar als het er twee keer zo veel worden dan gaan we ook met hen heel graag 1x per maand op de vrijdag avond aan de slag.

Omdat onze jongeren fysiek ook groeien was er ook behoefte aan materiaal wat aansluit op hun fysieke krachten, de vis/amfibie netjes die gebruikt worden door de jeugdgroepen hadden het de afgelopen keren zwaar te voor dueren. Om te voorkomen dat deze het bij het komende amfibieën seizoen niet zouden overleven hebben we middels de subsidie ook 6 robuuste schepnetten kunnen aanschaffen bij veldwerkshop. Veldwerkshop vond het zo'n leuk initiatief dat ook zij een duit in het netje deden zodat we de netten met een leuke korting konden aanschaffen. We denken met deze investeringen een goede stap gezet te hebben in de continuering van onze NatureXplorer activiteiten. En zullen uiteraard verslag doen van onze bevindingen omtrent het amfibieën onderzoek.

Namens alle NatureXplorers en hun begeleiders Willemijn en Gerard heel hartelijk bedankt.

Verantwoording projectsubsidie 2023 De Groene Motor - Provincie Zuid-Holland

PS: Ben je tussen de 12 en 18 jaar en heb je zin om met leeftijdgenoten 1x per maand op de vrijdag avond lekker bezig te zijn in en met de natuur? Meld je dan aan per mail op: NatureXplorers.ivn@gmail.com

Paddenstoelen zoeken bij de Bowling

Tekst en foto's pieter van Tol

In oktober is er in Alphen aan den Rijn een IVN paddenstoelenwandeling gehouden vanaf de Bowling Alphen aan de Sportlaan onder de bezielende leiding van IVN-natuurgidsen Liesbeth Bos en Daphne Geeve. Na een korte introductie gingen we op weg en al na een paar stappen konden we de eerste paddenstoelen bewonderen.

Liesbeth vertelde ook waar je sommige soorten aan kan herkennen zoals de gele korstzwam die aan de onderkant tegen de oude boomstam groeit. Dat kan je echter alleen zien als je aan de onderkant kijkt, daarom hadden we ook spiegeltjes bij ons. Deze kwamen goed van pas bij de Doolhofzwam, dit is een langzaam groeiende zwam die jaren oud kan worden. Als je de onderkant kijkt begrijp je pas waarom hij deze naam heeft gekregen.

We kwamen ook verschillende inktzwammen tegen, deze groeien juist snel, vervloeien en zijn in korte tijd weer verdwenen. Maar ook zij hebben hun sporen na gelaten, op naar de volgende generaties.

Toch moet je niet alleen naar beneden, naar de grond kijken, want dan mis je wel de Echte judasoor. Deze soort zagen we gewoon op ooghoogte pronken. De Echte judasoor groeit het liefst op de vlier, de exemplaren die we zagen stonden ook op een vlier.

Veel paddenstoelsoorten leven op of bij een bepaalde boomsoort. Zo zagen we ook de Populiermelkzwam, inderdaad naast een populier. De melkzwam heeft zijn naam weer te danken doordat hij bij beschadiging aan de onderkant witte druppels vormt.

Het is leuk om te zien hoeveel paddenstoelsoorten je in een wandeling van 2 uur in je eigen omgeving kan zien. Bedankt Liesbeth en Daphne dat jullie ons meenamen door de wonderlijke paddenstoelen wereld!

Oostvaardersplassen, IVN-wandeling vol verrassingen

Tekst Corry Dierdorp, foto's Hans Vrolijk

Enthousiaste IVN-Natuurgidsen nemen ons mee

Verrassing 1 is de primeur die we beleven: we zijn de eerste groep die van een excursie van de pas afgestudeerde IVN-natuurgids Linda Wanders mag genieten. En genieten doen we zeker. Linda vindt het zó leuk om over natuur en speciaal over het Oostvaardtbos te vertellen dat ze alle 10 deelnemers moeiteloos meeneemt in haar enthousiasme.

De tweede IVN-natuurgids, Ans van den Broek, boeit ons met de geschiedenis van het gebied. Ze vertelt over de Romeinen die kort voor de jaartelling in ons gebied komen. Over de boeren die omstreeks het jaar 1000 het gebied geschikt gaan maken voor landbouw. Het zijn deze boeren die ontdekken dat gedroogd veen (turf) geschikt is voor verwarming. Zowel voor eigen gebruik als voor verkoop in de steden. De Graven van Holland die over het gebied heersen laten deze boeren vergunningen kopen (Copes) om stukken land van vastgestelde afmetingen te ontginnen. Je ziet dat nu nog terug in het evenwijdige akker- en slotenpatroon in het Groene Hart. Naar dit copestelsel is o.a. de plaats Nieuwkoop genoemd.

Er is veel te ontdekken zowel op land als in het water

Linda blijkt een veelzijdige gids. Ze belicht bermenplanten, vogels, bomen, paddenstoelen en stikstofminnende soorten als korstmossen, brandnetel, en bramen. Onderweg wijst ze op duizendblad, smeewortel, jakobskruid, berenklauw en rode klaver die nog bloeien. Ook staan we stil bij de oeverwaluwand, een betonnen wand met gaten. Daarachter zand dat oeverwaluwen tot wel een meter diepte uitgraven.

Op het water zien we tussen meerkoeten en wilde eenden een kuifeendje. En in het Oostvaardtbos heeft een groene specht gebroed, vertelt Linda. Langs de weg staan oer-Hollandse bomen als elzen, wilgen, eiken, berken en hazelaars.

Verrassing 2: Nooit geweten dat de voorouders van deze hazelaars de plaats Hazerswoude (Hazelaarswoude) zijn naam hebben gegeven. Leuk weetje, Ans!
De hardste inlandse houtsoort leveren de eiken. Dat is zelfs zó hard dat het nu – na 1000 jaar – nog tevoorschijn komt uit het water dat het geconserveerd heeft. Ter illustratie verbaast Linda ons met zo'n oeroud stuk eikenhout: een uit de sloot gebaggerde 'stobbe'.
Ze vertelt over gallen op eiken- en populierenblad en laat de ronde bolletjes zien waarin een insect een eitje legt en de larf zich een uitweg knaagt. Je ziet aan het gaatje in de gal dat de larf eruit is.

Dan zijn paddenstoelen aan de beurt. Dat zijn eigenlijk de bovengrondse vruchten van de schimmels in de bodem. Deze schimmels vormen een enorm onderaards netwerk. Er zijn paddenstoelen die bomen helpen leven, terwijl die bomen ervoor zorgen dat ook de paddenstoelen kunnen leven. Dat heet symbiose, samenleven in tweerichtingsverkeer. Er zijn ook paddenstoelen met éénrichtingsverkeer, de opruimers, of wel saprophyten. Ook daarvan zien we een voorbeeld: de zwavelkopzwam die bezig is een dode boomstronk te verteren (zie foto).

Paddenstoelennamen te weten komen is lastig, vertelt Linda, maar de app Identify op je telefoon kan je geweldig goed helpen. Zo zijn er ook app's voor planten, bomen, insecten, enz. Kwestie van foto maken en de app laat weten wat en met hoeveel procent zekerheid, de naam is.

Deze excursie ook volgen?

In 2024 kan deze interessante excursie in een lente- en zomer- en winterversie worden bijgewoond. Dat is meer dan de moeite waard dankzij de IVN-gidsen Linda en Ans! Voor de data zie de agenda op pag. 26

Koffie en rondleiding in de molen tot slot

Nu zijn we terug bij het startpunt, de molen. Het is koud geworden door opkomende mist maar verrassing 3 maakt dat goed: de warme koffie in het knusse huiskamertje van de molen. Rondleider Erik is de 4e verrassing. Hij vertelt over de molen, eerst over de buitenkant, daarna over het binnenwerk. We zijn te gast in een zogenaamde Poldermolen, ook wel Achtkanter of Grondzeiler genoemd. Erik wijst de 'baard' aan, een soort mooi versierde naamplaat bovenin de molen, met het jaartal van de bouw erop. Hoe mooier de baard, hoe rijker de molenaar. Dan zijn er de krimpuren, de waterwachtkamer, de vang en de reden waarom molens tegen de klok indraaien. Nog veel meer bijzonderheden krijgen we te horen.

Wat zoemt er in het Bentwoud?

Tekst: Miep Münninghoff /Foto's: Menno Reemer, EIS Kenniscentrum Insecten

Het Bentwoud: wie loopt of fietst er niet af en toe doorheen? Het Bentwoud was ooit landbouwgrond, maar is nu een jong bos dat nog volop in ontwikkeling is. Toch zijn er nu al vele bijzondere vogels, insecten en planten te vinden. In het voorjaar is het gezang van de fitis niet te missen, met een beetje geluk hoor en zie je de veldleeuwerik, de blauwborst heeft er haar kraamkamer en de wilde bijen vinden er volop voedsel en nestgelegenheden.

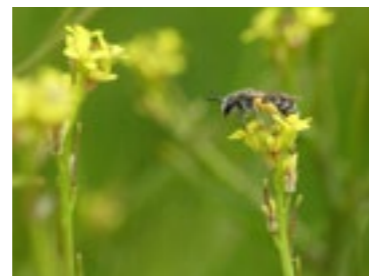
Het Bentwoud maakt al vanaf de start in 2015 deel uit van de Groene Cirkel Bijenlandschap. Dat is een netwerk waarin gemeenten, bedrijven, natuurorganisaties, maatschappelijke organisaties, agrariërs, provincie en de wetenschap samen werken aan een netwerk van bloemrijke bermen, oevers, bedrijventerreinen, parken, tuinen, recreatiegebieden en agrarische percelen. Omdat het Bentwoud zo groot en bloemrijk is, fungeert het als een fantastisch Bed&Breakfast voor wilde bijen.

Dat het Bentwoud een bijenparadijs is bleek al uit de monitoring die in 2021 is uitgevoerd in opdracht van de Groene Cirkel Bijenlandschap. Het aantal bijensoorten bleek toegenomen van 38 in 2015 naar 61 in 2021! Het Onderzoek van EIS Kenniscentrum insecten uit 2023, waarin de bijenfauna in heel Zuid-Holland in beeld is gebracht, toont een vergelijkbaar beeld. Uit het onderzoek uit 2023 blijkt dat zeven van de in het Bentwoud waargenomen wilde bijensoorten behoren tot de 39 belangrijkste bijensoorten van Zuid-Holland. Dit zijn de weidebij, gebandeerde dwergzandbij, veenhommel, geelstaartklaverzandbij, zwartgespoorde houtmetselbij, roodbruine groefbij en klaverdikpoot. Het zal niemand verbazen dat deze bijensoorten vooral voorkomen in open, bloemrijke weidegebieden met dijken en bodems van klei. Dit leefgebied is voldoende voorhanden in het Bentwoud. Uitzondering hierop zijn de veenhommel, die vooral voorkomt in moerassen en veenachtige gebieden met grote bloemenrijkdom, en de gebandeerde dwergzandbij, die vooral gevonden wordt in dynamische gebieden zoals natuurontwikkelingsgebieden. Veel van deze bijensoorten hebben een voorkeur voor vlinderbloemigen zoals klavers, luzerne en rolklavers of kruisbloemen zoals koolzaad en raapzaad als voedselbron. Ze nestelen vooral in zonnige, spaarzaam begroeide hellingen van klei (dijken) of in holle stengels van struiken en kruiden. De wilde bijen zijn dan ook gebaad bij een extensief maai- en begrazingsbeleid, waarbij pas (gedeeltelijk) gemaaid wordt wanneer de vliegtijd van de bijen voorbij is. Dan is er altijd voldoende voedsel aanwezig. Het ontwikkelen van ruigtebegroeiing, het minder snoeien en opruimen van ruigtes en het periodiek kaal maken van dijken en hellingen zorgt voor het behoud van nestgelegenheden.

Wil je deze bijen zien? Dat vergt wel enige oefening! Er komen in Nederland ongeveer 360 soorten wilde bijen voor en het herkennen van deze bijen is niet eenvoudig. Maar er zijn andere manieren om wilde bijen te beleven. Ik nodig je uit er een natuurmoment van te maken! Ga op een zonnige dag eens een half uurtje zitten tussen de klavers of het raapzaad. Door rustig te blijven zitten zie je veel meer dan door rond te lopen. Ik beloof je, er gaat een (insecten)wereld voor je open!

Figuur 11 uit het rapport van EIS Kenniscentrum Insecten Belangrijke bijengebieden in Zuid-Holland, 2023.

Gebandeerde dwergzandbij

Geelstaartklaverzandbij

Klaverdikpoot

Veenkommel

Weidebij

Roodbruine groefbij

Zwartgespoorde houtmetselbij

Nieuwjaarsbijeenkomst/wandeling

Tekst en Foto's Irma Brugmans

Op zondag 7 januari was weer de traditionele Nieuwjaarswandeling gepland met aansluitend de Nieuwjaarsbijeenkomst van IVN Alphen aan den Rijn en het Bezoekerscentrum De Veenweiden. De voorzitters van IVN, Gert de Geest en BC, René Vrugt, heetten de aanwezigen welkom en wensten allen een goed Nieuwjaar.

Gekozen kon worden uit 2 verschillende wandelingen. Geïnteresseerden in vogels konden met Stef Strik en Auke Lever het Park Zegersloot in. Dankzij de overvloedige regenval in de afgelopen periode waren her en der in het Park nieuwe poelen ontstaan. Stevige en hoge schoenen waren daarbij wel nodig. De andere wandeling was een rondje rond de Zegerplas met Dick Warmerdam en Annemiek van Eeuwen. Voor wie er oog voor heeft zijn er mooie kleine dingen in de natuur te zien. De gidsen gaven daar een toelichting op. Van muizenmos op de betonnenrand van de Zegerplas tot de 'gal' die aan de berkenbomen hangen. Ook het ontstaan van 'heksenbezems' in de berken werd toegelicht. Han Hendrickx gaf als gastgids nog een toelichting bij het Palenrif. Hier is een mooi onderwaterparadijs ontstaan. De kleine mosseltjes en andere planten die hier groeien zorgen voor het zuiveren van het water. Wie hier meer over wil weten kan later dit jaar (8 september) de schoonwaterwandeling volgen, houd de agenda in de gaten. We boften met het weer. Voor het eerst sinds tijden bleef het de hele dag droog en hadden we een lekker zonnetje. Na afloop kon onder genot van een drankje en een hapje nog nagepraat worden.

Insecten van wel 2 meter groot

Tekst: Mireille van Duuren

Lezing Fossielen en Doggerland door Suzanne van Egmond d.d. 23 januari 2024

De lezing van Suzanne ging over de verschillende fossielen en Doggerland, over wanneer je iets fossiel kunt noemen, hoe ze ontstaan en wat we ervan kunnen leren. Het 2^e gedeelte ging over Doggerland, de verdwenen "wereld" onder de Noordzee.

Fossielen

Fossielen zijn resten of afdrucken van dieren of planten, die overblijven in aardlagen of gesteenten van miljoenen tot duizenden jaren geleden. Deze fossielen zijn vaak versteend door de mineralen die in de grond zaten, waardoor ze bijna onveranderd zijn gebleven. De evolutie leert ons dat de aarde verschillende periodes heeft meegemaakt. Het zeeleven ontstond als eerst, de zee reptielen zijn het land op gegaan, de insecten werden wel 2 meter groot, dinosauriërs ontstonden en stierven uit, waarna de zoogdieren de aarde bewoonden samen met reptielen en insecten. In deze laatste periode is ook de mammoet, wolharige neushoorn en de Neanderthaler ontstaan. Al deze periodes hebben materialen van leven achtergelaten in verschillende aardlagen. Deze aardlagen bevatten de fossielen die ons nu de informatie geven wanneer een dier of plant geleefd heeft, met welke ander soorten het samen leefde, wat het klimaat was op dat moment op die plek op aarde en wanneer soorten uitstierven.

oerhert met een gewei van meer dan 3.5 meter breed, grottenleeuwen, grotten hyena's, sabeltandkatten en wolven. De Neanderthalers vonden hier een plek om te wonen, er was voldoende voedsel, de temperatuur was koud maar wel leefbaar, er was vuursteen om gebruiksvoorwerpen en speerpunten te maken. Er was voldoende hout om warm te blijven.

Duizenden jaren lang is het Doggerland voor onze voorouders een thuis geweest. Het smeltende ijs en een daardoor stijgende zeespiegel maakten hier een eind aan: eerst langzaam en geleidelijk, maar vanaf 8500 jaar geleden steeds sneller totdat Doggerland onder water verdween. De Doggerbank die onder water ligt in de Noordzee is nog steeds een plek waar onderzoekers restanten van bomen, netten, bewoning van Neanderthalers en dieren vinden.

Tegenwoordig kunnen we uit deze periode nog veel fossielen terugvinden omdat het zand van de Noordzeebodem (Doggerland) gebruikt wordt voor het opspuiten van onze stranden van de 1e en 2e Maasvlakte en Kijkduin. Meestal zijn de fossiele botten kapot geslagen door de rotorbladen van de zandzuigers. Er worden ook nog stukken gevonden die bijna onbeschadigd zijn zoals hele harde fossielen van mammoetkieszen, kaken en kiezen van een vleeseter of speerpunten en mesjes van vuursteen.

De deelnemers waren bijzonder onder de indruk van de kennis van Suzanne, de enorme verzameling fossielen en van het feit dat ze de fossielen konden vasthouden en bewonderen.

Doggerland en de verdwenen wereld onder de Noordzee. Doggerland is het gebied tussen Nederland, Engeland en Noorwegen wat na de laatste ijstijd 25.000-8.000 jaar geleden, definitief onder water is verdwenen. Na de ergste kou van de laatste ijstijd 25.000 jaar geleden, werd het in onze streken geleidelijk warmer. Doggerland veranderde van een koude, uitgestrekte open vlakte in een steppe gebied. De rivieren, de steppe en zoetwatermoerassen vormden voedselrijke gebieden, met wild, vis, vogels en plantaardig voedsel. Er kwamen hier grote zoogdieren voor zoals de mammoet, maar ook de steppe-wisent (bizon achtig), holebeer,

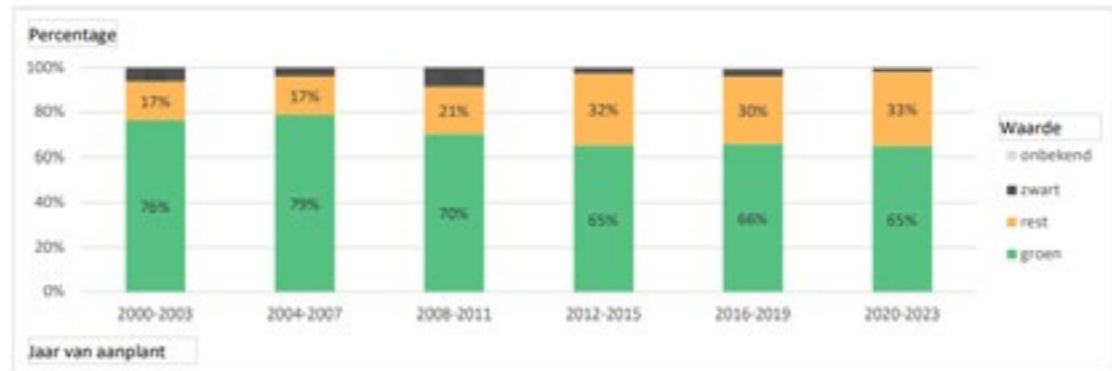
Bomenonderzoek door Natuur en Milieu bij gemeentes

Bijlage - Gemeente Alphen aan den Rijn

Basisgegevens	
Aantal bomen in dataset	49.796
Aantal inwoners	114.182
Oppervlakte land in km ²	126
Bomendata tot en met	2023
Aantal soorten	348

Meest voorkomende soorten	Aantal bomen	Percentage	Lijst	Nederlandse naam
Salix alba	7.071	14%	groen	Schietwilg
Fraxinus excelsior	6.932	14%	groen	Es
Quercus robur	2.745	6%	groen	Zomereik
Populus x canadensis	1.546	3%	zwart	Canadapopulier
Platanus acerifolia	1.253	3%	rest	Gewone plataan

Soort op unielijst	Aantal bomen	Percentage	Lijst	Nederlandse naam
Allianthus altissima	166	0,33%	zwart	Hemelboom

19 december 2023
De stichting Natuur en Milieu heeft onderzoek naar bomen gedaan bij de Nederlandse Gemeenten. Uit de studie blijkt helaas ook dat gemeenten zogenaamde invasieve exoten planten en dat dat door de jaren heen niet is afgenomen. Het gaat daarbij om boomsoorten die hier van nature niet voorkomen en schadelijk zijn voor dieren en planten in hun buurt. In Alphen aan den Rijn is de aanplant van bomen van de zwarte lijst gedaald van 6% naar 2%. Wel komen van de zwarte lijst de Amerikaanse Eik en Canadese populier het meest voor in onze gemeente.
Bron: <https://natuurenmilieu.nl/nieuws-artikel/onderzoek-naar-bomen-in-nederlandse-gemeenten/>

17 oktober 2023 – seinen op groen voor vergroening ITC bedrijventerrein
Op het ITC is dit najaar gestart met een uitgebreid vergroeningsplan. Het bedrijventerrein krijgt een landelijke voorbeeldfunctie en dat begint met 3.000 bestuurders van het VNG-congres juni 2024
Bron: <https://www.rodinl/alphenaandenrijn/nieuws/362223/seinen-op-groen-voor-vergroening-bedrijventerrein>

26 november 2023 – Vogelgriep bij de kinderboerderij
Helaas is er op de kinderboerderij in november vogelgriep geconstateerd.
Bron: <https://www.rodinl/alphenaandenrijn/112-nieuws/368230/vogelgriep-bij-kinderboerderij-zegersloot-in-alphen-90-dieren>

23 november 2023 – De egelopuang in Alphen aan den Rijn heeft het moeilijk
In 10 jaar tijd is 50% van de egels verdwenen. Er is te weinig groen waar ze voedsel kunnen verzamelen. De opvang zit vol met verzwakte en zieke egels. Nadat ze aangesterkt zijn worden ze weer uitgezet. (red: o.a. ook in onze eigen tuin bij het bezoekerscentrum)
Bron: <https://www.ad.nl/alphen-aan-den-rijn/egelopvang-puilt-uit-vrijwilligers-verzorgen-de-diertjes-zelfs-thuis-het-water-staat-ons-aan-de-lippen-a8b956c2/>

24 januari 2024 – Hooglanders in het Zaanse Rietveld zijn bejaard
Schotse Hooglanders worden tussen 10-15 jaar. In 2013 zijn de 2 resterende ossen in dit gebied uitgezet om het overtollige ruige groen op te eten en het gebied open te houden. Inmiddels zijn ze op leeftijd en hebben allerlei gebreken. Binnenkort worden ze naar de slacht gebracht en uit hun lijden verlost.
Bron: <https://www.ad.nl/alphen-aan-den-rijn/schotse-hooglanders-worden-uit-lijden-verlost-binnen-enkele-weken-gaan-ze-naar-de-slacht-a0d2a13e/>

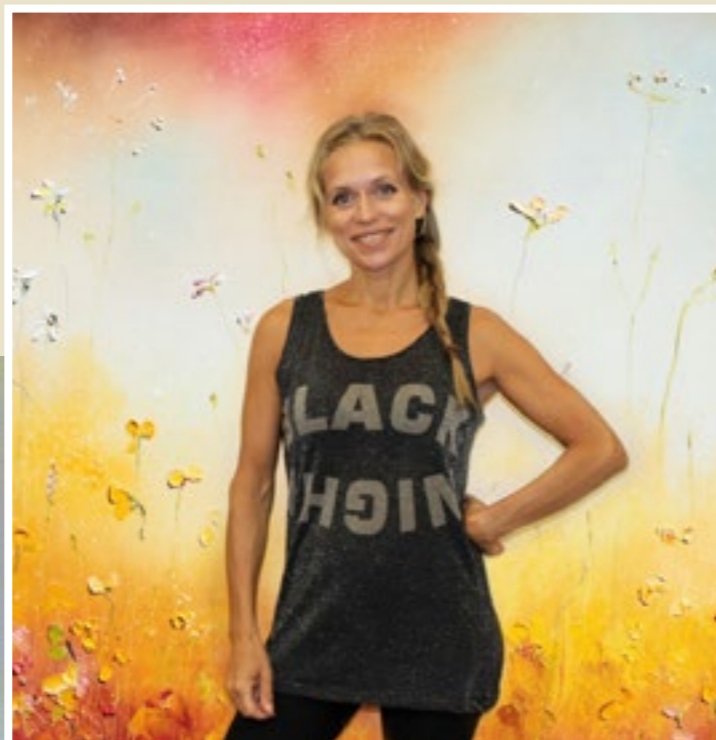

24 november 2023 – Nieuw pad tussen westkanaalweg en windepad
Door het nieuwe pad komt er een verbinding tussen Landgoed Verboom en het Windepad, waardoor het mogelijk is om aan deze kant een rondwandeling te maken.
Bron: <https://www.alphens.nl/nieuws/nieuw-pad-tussen-westkanaalweg-en-windepad.html>

Feeëriëke kunstwerken

Het werk van de hand van Luciënne van Eeden, dat van 3 februari tot 28 maart in het Bezoekerscentrum hangt, is geen letterlijke weergave van de natuur, zoals die zich aan ons oog voordoet. Het is een intuïtieve reflectie in verf, kleur en structuur.

De nu in Brabant woonachtige kunstenaar laat zich vooral inspireren door de grootsheid van de natuur en het universum in al haar verschijningsvormen. Ze is mateloos gefascineerd door de weidsheid, grootsheid en oneindigheid van ons universum en hoe onze aarde, met haar vele facetten van de natuur, daar haar adembenemende rol in speelt. De kracht, de stilte, het tastbare en ontastbare, de grootsheid van het ogenschijnlijk kleinste detail vinden hierin hun plaats. Maar altijd strevend naar harmonie en balans. In het werk van Luciënne zijn deze uitersten voortdurend terug te vinden. "Hierin is het subtiele detail net zo belangrijk als het robuuste element", aldus de kunstenaar. "Geen van beide kan zonder de ander bestaan. Zo breng ik een evenwicht tot stand, om op die manier een nieuw leven te creëren."

Dialogoog

Hoe divers ook: Luciënnes werk nodigt altijd uit tot dialoog met de kijker, in de hoop een positieve uitwerking te hebben op die toeschouwer en de ruimte waarin beide zich bevinden. "Het mooie aan (schilder)kunst vind ik dat het de kijker voorbij de ratio kan raken."

Verschillende series

Luciënne's werk kan in verschillende series worden onderverdeeld: 'Brightness', 'Close tot silence', 'Earthbeat' en 'Garden Delight'. Maar bloemen hebben altijd een belangrijke rol in Luciënnes werk gespeeld. Hoewel ze in de loop der jaren zich dus op diverse aspecten van de natuur heeft gericht, blijft ze steeds aangetrokken worden door het schilderen van uitgestrekte bloemenvelden. Met name die bloemenvelden zijn in februari en maart in het Bezoekerscentrum De Veenweiden te vinden. Overigens zijn werken van haar opgenomen in collecties van o.a. Ministerie van VROM, Belastingdienst, Regiokantoor Raad voor de Kinderbescherming in Lelystad, Rechtbank 's-Hertogenbosch, sector Eindhoven, ROC Opleidingen in Almere. Maar ook bijvoorbeeld die van Euroasia National in China en MNM Costa Blanca in Spanje. Dat zegt veel, dus pakt de gelegenheid aan en kom haar werk in het Bezoekerscentrum bewonderen.

Nadere informatie

De expositie in het Bezoekerscentrum De Veenweiden is gratis te bezichtigen op woensdag-, zaterdag- en zondagmiddag tijdens de openingstijden van het bezoekerscentrum, te weten van 14.00 - 16.00 uur. Het adres is: Burg. Bruins Slotsingel 15, 2403NC Alphen aan den Rijn. De kunstenaar is op **zaterdag 2 maart 's middags** zelf aanwezig om haar werk toe te lichten en te vertellen wat haar met name inspireert.

Je kunt dan tevens de permanente tentoonstelling bezoeken. Daar wordt via zes verschillende invalshoeken het verhaal van de Rijn & Veenstreek uit de doeken gedaan. De gastvrouwen en -heren kunnen je daarover van alles vertellen. Zij informeren je ook graag over mogelijke wandel- en fietstochten in de regio als ook over rondleidingen/excursies in het achter het Bezoekerscentrum gelegen Prinses Irenebos.

Agenda

Expositie - Feeëriëke kunstwerken van Luciënne van Eeden waarin bloemenvelden een belangrijke rol spelen

Za. 3 februari 2024 t/m 28 maart 2024

Zie voor omschrijving pagina 22

Za. 2 maart 14.00 -16.00 uur

Luciënne van Eeden is aanwezig in het Bezoekerscentrum om haar werk toe te lichten en te vertellen wat haar inspireert.

Expositie - Fictieve landschappen van Astrid Stoffels

Za. 30 maart 2024 - 30 mei 2024

Astrid werkt met olieverf en gemengde techniek op linnen en houtpaneel waarbij zij de scheppende en verwoestende kracht van de natuur tot uiting brengt.

(Advertentie)

Kom kijken! Kom proeven!
Kom winkelen op de boerderij!

landwinkel Steenwijk - Alphen aan den Rijn

Aan de Woudbrugseweg 80 in Alphen aan den Rijn vindt u de zuivelboerderij van de familie Steenwijk, natuurlijk ook met een fraaie Landwinkel op het erf! Hier vindt u heerlijke en eerlijke ambachtelijke streekproducten, onder andere de verrukkelijke zuivelproducten van eigen makelij, zoals boter en diverse soorten boerenyoghurt.

Welzijn voor de dieren staat voorop

Familie Steenwijk heeft een groot aantal koeien die dagelijks voor de nodige liters melk zorgen. Het welzijn van de dieren staat op de boerderij voorop. De koeien krijgen voer van eigen land en verblijven in schitterende, ruime loopstallen. In de zomers grazen ze in prachtige weilanden. Die zorg voor het dier proeft u in de producten!

Van alles te beleven voor de kleintjes

Wanneer u toch naar de Landwinkel gaat, breng dan meteen even een bezoekje aan de dierenweide. Kin deren kunnen kennismaken met de diverse dieren, zoals een shetlandpony, geitjes, kipjes, eenden en een ezeltje.

Op de Kake Ihoeve kan uw kind zich vermaken met de speelattributen en zo spelenderwijs het leven op de boerderij ontdekken. Ook voor de leukste kinderfeestjes kunt u bij hen terecht.

Onze faciliteiten

Veehouderij | Zuivelboerderij/ Pakketten |
Streekproducten
Landwinkel Steenwijk
Woudbrugseweg 80, 2401 LT Alphen aan den Rijn
0172-51 83 16
steenwijk@zuivelboerderij.info
Openingstijden
Maandag gesloten.
Dinsdag/woensdag/donderdag: 09:00 -18:00.
Vrijdag 09:00 -21:00 Zaterdag 09:00 - 16:00
Zondag: gesloten

Wouw.... Een Rode Wouw

Tekst en foto's Stef Strik

De IVN-Vogelwerkgroep Alphen aan den Rijn heeft eind december de traditionele eindejaarsexcursie gehouden naar de Amsterdamse Waterleidingduinen in Noord Holland.

We starten bij Ingang Uitspanning Panneland in Vogelenzang. Met een flinke groep lopen we richting het Nieuwenkanaal. Op de weg foerageren vinken en kepen. Ook de boomklever en -kruiper laten zich goed bekijken.

Bij het kanaal ontdekken we dodaars, grote zaagbek en brilduiker. Groot is de consternatie als er plotseling een rode wouw langs komt vliegen. Ook een witte vorm van de buizerd, de sperwer en de torenvalk worden waargenomen. Spectaculair is een boomvalk die langs scheert. Wat doet die hier nog? Met 11 à 12 graden kennelijk nog voldoende temperatuur om hier te overwinteren? We lopen zuidwaarts langs het kanaal tot de grens met Zuid-Holland. Hier en daar komen we damherten tegen. De terugweg meer landinwaarts door het bos levert de nodige mezen op, maar ook goudhaan en vuurgoudhaan. We sluiten de dag af met een opwarmertje in restaurant Panneland en kijken terug op een geslaagde afsluiting van het vogelseizoen.

Boomkruiper

Damhert

Boomklever

Brilduiker

De waargenomen soorten (41):

- Aalscholver
 - Blauwe reiger
 - Grote zilverreiger
 - Fuut
 - Dodaars
 - Knobbelzwaan
 - Grauwe gans
 - Nijlgans
 - Wilde eend
 - Soepeend
 - Krakeend
 - Wintertaling
 - Kuifeend
 - Tafeleend
- Brilduiker
 - Grote zaagbek
 - Torenvalk
 - Boomvalk**
 - Sperwer
 - Rode wouw**
 - Buizerd
 - Meerkoet
 - Houtduif
 - Holenduif
 - Grote bonte specht
 - Ijsvogel
 - Halsbandparkiet
 - Graspieper

- Roodborst
- Merel
- Staartmees
- Pimpelmees
- Koolmees
- Boomklever
- Boomkruiper
- Goudhaan
- Vuurgoudhaan
- Gaai
- Zwarte kraai
- Keep**
- Vink

Hoeveel vogels zitten er in jouw tuin?

Tekst Anna Isabel Weterings / Foto's Elvira Wiersema

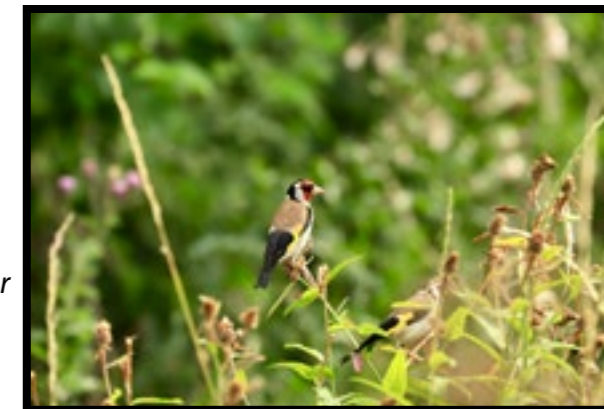
Ook dit jaar doe ik weer mee aan de Nationale Tuinvogeltelling van Vogelbescherming Nederland en Sovon Vogelonderzoek. Deze telling vind plaats van vrijdag 26 januari tot en met zondag 28 januari 2024. Spannend, welke vogels ga ik dit jaar zien? Maar ik heb ook een dilemma, welke dag ga ik tellen? Welke dag is qua weer het meest geschikt om te tellen? Maar ja, ik heb ook nog een agenda, wanneer komt het uit? Na wat wikken en wegen ben ik eruit, het wordt zondag! Terwijl de telling zelf niet echt heel veel tijd kost! Je hoeft maar één keer 30 minuten de vogels in je tuin of op je balkon tellen. Overvliegende vogels tellen niet mee.

Vorig jaar zag ik, voordat het weekend van de tuinvogeltelling begon, veel verschillende vogels in onze tuin. Ik zat toen op vrijdag in de ochtend klaar om te kijken welke vogels ik toen kon tellen. Ik was erg hoopvol aangezien ik de dagen ervoor koolmeesjes, roodborstjes en merels had gezien in onze tuin. En toen, op het moment suprême, geen enkele vogel! Oh wat vond ik dat jammer, maar ja, dat is de natuur. En na mijn half uur tellen kwam een roodborstje langs. Nou ja, alsof ze klok kon kijken en had zitten wachten tot ik klaar was met tellen!

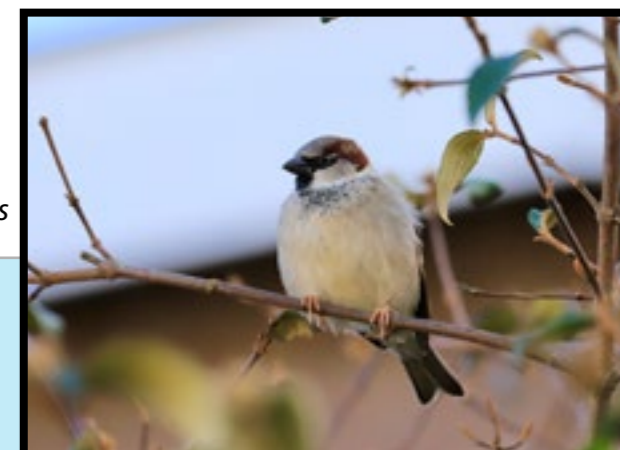
Roodborstje

Vandaag is het ideaal weer om de tuinvogels te tellen. Het is koud maar de zon schijnt prachtig. Ik heb het vanochtend ook gedaan, maar helaas wederom niets! Ik blijf een beetje beduusd achter, want ook dit jaar heb ik de dagen voor de telling koolmezen, pimpelmezen en merels in de tuin gehad. Zouden ze verstoppertje spelen met mij? Maar geen vogels spotten tijdens de telling doet je des te meer beseffen hoe groot het belang van tuinen is voor vogels. In veel tuinen wordt gras steeds vaker

Putter

vervangen door kunstgras of wordt er bespaard op onderhoud door vooral stenen en tegels neer te leggen, want dat is zo makkelijk, ik zie het ook in onze wijk gebeuren. Het is dat de asfalteermachines veelal te groot zijn om bij de tuin te komen anders zouden sommige mensen hun "tuin" zelfs laten asfalteren. Het is zo funest voor de vogels en de natuur in het bijzonder om maar niet te spreken over de wateroverlast die steeds vaker ontstaat, omdat er geen water opvangcapaciteit is in onze tuinen. Wij hebben zelf een tuin die vol staat met struiken, plantjes en kleine bomen zowel voor als achter: kortom weinig stenen. Maar de vogels hadden vanochtend helaas toch geen zin om bij ons op visite te komen. Als ik in de middag achter de computer zit om dit stukje te schrijven voor de Bont Allerlei, kijk ik even naar buiten en zie een vrouwelijke merel in onze voortuin. En tien minuten later een mannelijke merel. Yes, ik kan toch mee doen aan de Nationale Tuinvogeltelling en kan mijn waarneming insturen. Het telformulier kan online ingestuurd worden. Door ieder jaar mee te doen aan de telling kun je de ontwikkelingen waarnemen. Ook in je eigen tuin. Ben je dit jaar niet in de gelegenheid geweest noteer dan alvast in je agenda volgend jaar., de 2e of 3e week van januari: De Nationale Tuinvogeltelling. Voor tips om je tuin vogelvriendelijker te maken vind je op <https://www.vogelbescherming.nl/actueel/bericht/meer-vogels-in-de-tuin-twee-keer-negen-tips>

Huismus

Resultaten

Aan de Nationale Vogeltelling hebben bijna 114.000 mensen meegedaan en in totaal zijn er meer dan 1,6 miljoen vogels doorgegeven.

Algemeen

Traditiegetrouw staat de huismus natuurlijk op de eerste plaatst en wordt gevolgd door de koolmees en de pimpelmees. En dat zal dit jaar niet anders zijn. Wat ik nu al lees en wel uitzonderlijk is, is dat er dit jaar relatief meer barmsijzen worden geteld in de tuinen. Deze barmsijzen komen uit Scandinavië en zijn maar liefst al 350 keer waargenomen. Andere opvallende waarnemingen zijn 5 pestvogels 55 grote gele kwikstaarten, 8 waterrallen en 1 Oosterse tortel. De Oosterse tortel is in Nederland maar 11 keer eerder waargenomen. Ook zijn er zwartkoppen en tijtjaffen waargenomen, terwijl deze vogels normaal gesproken in het zuiden verblijven, maar door de mildere winters vaker in Nederland overwinteren. Een ander leuk weetje is dat de meeste Nederlanders op zondag tellen.

In Alphen aan den Rijn

In de gemeente Alphen aan den Rijn staat de koolmees op de 1e plaats. Helaas is het Roodborstje verdwenen uit de top 10 en is de halsbandparket inmiddels opgeklommen naar de 6e plaats.

Jeugdactiviteit – Knotten en zagen

Za. 9 maart 9.15 - 12.30 uur

In onze omgeving hebben we mooie landschappen, maar die moeten wel onderhouden worden. Dat doen de mensen van het Vrijwillig Landschap Beheer en wij gaan daar vandaag bij helpen. Zin om mee te doen? We gaan bomen knotten, takken zagen en bosjes opknappen. Natuurlijk krijg je eerst uitleg over het gereedschap. En na afloop bakken we broodjes bij het vuur, lekker.

Locatie: Spijkerboorsekade

Kosten deelname: zie lidmaatschap Fladderaars (8-12 jaar)

Aanmelden bij: fladderaars@gmail.com

Jeugdactiviteit – Schoonmaak in het Kabouterbos

Zo. 10 maart 14.00 - 15.45 uur

Met NL.Doet steken wij als vrijwilligers, grote mensen en kinderen, de handen uit de mouwen. Na de winter heeft het kabouterbos een opknappbeurt nodig. We gaan een voorjaars-schoonmaak houden. En zo werken met elkaar kan ook heel leuk zijn en zo wordt het kabouterbos weer als nieuw.

Locatie: Bezoekerscentrum De Veenweiden (adres pag.29)

Kosten deelname: € 2,50 per keer voor kinderen van 4 - 8 jaar.

Aanmelden bij: ivnlinder@gmail.com

Lezing – Kuikensterfte Grutto verontrustend

Di. 12 maart 19.30 – 21.30 uur

Uit een verkennend onderzoek in 2022 is gebleken dat in het weidevogelreservaat De Wilck al moeizaam is voor de Grutto om kuikens groot te brengen. In 2023 heeft Johan van der Haven nader onderzocht naar de onderliggende oorzaak. Op 12 maart vertelt Johan wat er uit dit onderzoek is gekomen. De resultaten zijn verontrustend.

Locatie: Bezoekerscentrum De Veenweiden (adres pag.29)

€ 6,- toegang + koffie, € 4,- voor IVN-leden

Aanmelden verplicht bij: lezingenIVNAlphen@gmail.com

Excursie – Achterhoek

Zo. 24 maart 07.00 – 18.00 uur

De Achterhoek ligt in het uiterste oosten van Gelderland en is een schakering van boerderijen, besloten weilanden, akkers en dikke eikenbomen. Achter elke kronkel in de weg ziet het landschap er anders uit en nergens vind je zoveel zandwegen. In de omgeving van Winterswijk maken we een mooie wandeling door Bekendelle, een schitterend gebied met een beek en oud loofbos en het thuis van 5 soorten spechten, waaronder de middelste bonte en kleine bonte specht. Ook ijsvogel en kortsnavelboomkruiper laten zich regelmatig zien of horen. Bij een oude groeve doen we een poging om de oehoe te zien.

Start: Parkeerplaats Golfclub Zegersloot aan de Kromme Aarweg
Deelname gratis. Houdt wel rekening met reiskosten. Er wordt gecarpooled.

Aanmelden bij: vwgalphen@live.nl

Excursie – Stinsenplanten (locatie Alphen)

Zo. 24 maart 14.00 – 16.00 uur (mogelijk wordt excursie verplaatst naar eerder in de maand)

Stinsenplanten zijn in de regel voorjaarsbloeiers met opvallende bloemen. Deze planten zijn lang geleden van buiten Nederland aangevoerd en aangeplant om te verwilderen en hebben weten stand te houden. Het aanplanten van stinsenplanten kreeg aan het eind van de 18e eeuw een grote impuls door de opkomst van de Engelse tuin. Dat betekent onder meer, dat in het wild voorkomende exemplaren van deze soorten niet verzameld of verhandeld mochten worden

Start: Oude Stadhuis, Burgemeester Visserpark bij de trappen.

Deelname gratis.

Aanmelden bij: dickw@xs4all.nl

Excursie – Hoe kwam de natuur de winter door?

Za. 30 maart 10.00 – 12.00 uur

Tijdens deze wandeling zien we hoe "onze gebieden" de winter zijn doorgekomen, we zien de eerste bloemen bloeien, vogels maken zich klaar voor het broedseizoen. Het is lente aan het Zwarte Pad. Speenkruid en dotterbloem staan in bloei. De eerste stinsenplanten laten zich zien.

Start: MC de Plataan, Snijdelwijklaan 2 Boskoop

Deelname gratis.

Aanmelden bij: janny@countrygazette.nl

Excursie – 1e Oostvaartroute voorjaar

Zo. 31 maart 14.00 – 16.00 uur

De Oostvaartroute is genoemd naar een van de vaarten die overtollig water uit de diepliggende polders moesten afvoeren. Door inklinking, maar vooral door het afgraven van veen liggen de graslanden soms meters lager dan de wegen en de kaden. Dat verklaart ook de vele molens die langs de route opduiken. Er valt dus genoeg te zien langs deze verrassend gevarieerde route. Elk jaargetijde is het landschap en de natuur anders.

Daarom gaan we dit jaar 3 maal dezelfde wandeling maken en ontdekken wat er allemaal te zien is en de verschillen met de voorgaande excursie

Start: Rijnenburgermolen, Corellistraat, Hazerswoude Rijndijk

Deelname gratis.

Aanmelden bij: dickw@xs4all.nl

Jeugdactiviteit – Handen uit de mouwen op de kinderboerderij

Za. 13 april 9.15 - 11.45 uur

Op de kinderboerderij wonen veel dieren. Deze dieren hebben verzorging en schone hokken nodig. We gaan de hokken uitmesten, schoonmaken en voorzien van nieuw stro/zaagsel. Je kunt dan ook leren hoe je de kleinere dieren vast moet houden

Locatie: Kinderboerderij Zegersloot

Kosten deelname: zie lidmaatschap Fladderaars (8-12 jaar)

Aanmelden bij: fladderaars@gmail.com

Jeugdactiviteit – Naar een echte boerderij

Zo. 14 april 14.00 - 15.45 uur

Vandaag gaan we op bezoek bij een "echte" boerderij. Wat we daar allemaal zien: schapen en koeien, tractoren en hooi. En er wordt kaas gemaakt. Wij vinden het geweldig dat wij bij hen op bezoek mogen komen. Trek je laarzen aan, je oude kleren en kom gezellig naar de lammetjes kijken. Er staat ook een kaasautomaat, waar je heerlijke kaas kunt kopen.

Locatie: nog niet bekend

Kosten deelname: € 2,50 per keer voor kinderen van 4 - 8 jaar.

Aanmelden bij: ivnlinder@gmail.com

Excursie – Minicursus vogelgeluiden

Zo. 14 april 10.00 – 12.00 uur

Ontdek de zang van de vogels van het Irenebos!

In onze omgeving horen we allerlei vogelgeluiden. Niet altijd zien we ze. Maar iedere vogel heeft zijn eigen geluid en het is leuk om te weten wie er nu zingt. Vaak kunnen we de vogel juist vinden en herkennen door zijn zang. In deze minicursus gaan we op pad om de vogels van het Irenebos te leren herkennen aan hun geluid. Gaat je met ons mee op pad?

Start: Bezoekerscentrum De Veenweiden (adres pag.29)

Deelname gratis.

Aanmelden bij: dickw@xs4all.nl

Excursie – Bloemen en bijen

Zo. 21 april 14.00 – 16.00 uur

Wist u dat er een bijenroute door het Irenebos loopt? En hoe zit het nu met de bloemen en de bijen?

Deze excursie loopt over een deel van de bijenroute en uiteraard komen we langs de bijenheuvel.

Daarnaast sluiten wij aan bij NL zoemt ;We wandelen ook over onverharde paden.

Start: Bezoekerscentrum De Veenweiden (adres pag.29)

Deelname gratis.

Aanmelden bij: dickw@xs4all.nl

Excursie – Stinsenflora en leven in het vogelbos (locatie Boskoop)

Za. 27 april 10.00 – 12.00 uur

Daslook, vingerhelmbloem, bosanemoon en sterhyacint staan in bloei. Bekijk de gouden kronen van moeraswolfsmelk en beleef de lente in het jonge Vogelbos.

Start: MC de Plataan, Snijdelwijklaan 2 Boskoop

Deelname gratis.

Aanmelden bij: janny@countrygazette.nl

Excursie – Steltlopers en rietvogels in het Groene Hart

Zo. 28 april 08.00 – 17.00 uur

In de afgelopen 15 jaar zijn er in het Groene Hart diverse nieuwe natuurgebiedjes en waterbergingen aangelegd. Deze gebieden zijn erg geliefd bij vogels en zeker in het voorjaar is er veel te zien.

Ontdek de rietvogels en steltlopers van de Groene Jonker, Waverhoek en Marickenland. We gaan op zoek naar blauwborst, snor, zomertaling. Groenpootruiter en de steltkluut.

Start: Parkeerplaats Golfclub Zegersloot aan de Kromme Aarweg
Deelname gratis. Houdt wel rekening met reiskosten. Er wordt gecarpooled.

Aanmelden bij: vwgalphen@live.nl

Excursie – Vogelfestival in het Gouwebos

Za. 11 mei 10.00 – 12.00 uur

We leren vogels aan hun zang herkennen; Zijn er al jonge grutto's in de Voorofsche polder? Op het fluitenkruid zien we koolwitjes en oranjetipjes. We horen fitis, tijtjaf, tuimelaars, roodborst en meer. Deze excursie is onderdeel van de Nationale Vogelweek. Neem een verrekijker mee.

Start: MC de Plataan, Snijdelwijklaan 2 Boskoop

Deelname gratis.

Aanmelden bij: tamie@casema.nl

Excursie – Een dagje Texel

Zo. 12 mei ca. 06.45 – 20.00 uur

Texel staat bekend als vogeleiland en vooral in het voor- en najaar weten vele vogels (en vogelaars) het eiland te vinden. Ook wij als vogelwerkgroep komen graag op Texel. Meestal zijn we er te vinden in het najaar, maar ook het voorjaar is geweldig. Grote groepen kluten, bonte strandlopers, bontbekplevieren en grote sterns met visjes zorgen voor schitterende beelden. Ook de lepelaars en gele kwikstaarten krijgen de nodige aandacht. Met wat geluk vinden we ook de prachtige morinelplevieren die eind april en begin mei vrijwel altijd Texel aandoen op hun trek richting de broedgebieden.

Start: Parkeerplaats Golfclub Zegersloot aan de Kromme Aarweg
Deelname gratis. Houdt wel rekening met reiskosten. Er wordt gecarpooled.

Aanmelden bij: vwgalphen@live.nl

Jeugdactiviteit – Eten uit de natuur

Zo. 12 mei 14.00 - 15.45 uur

We kennen allemaal het sprookje van Hans en Grietje. Zij leefden een poosje in het grote bos. En in dat bos kan je allemaal planten en kruiden vinden, waar je lekker eten van kan maken. Ook wij gaan op zoek naar allerlei planten om een heerlijke bloemenboter van te maken. Tenslotte is het een feestdag en willen wij een cadeautje meegeven voor thuis om van te smullen.

Locatie: Bezoekerscentrum De Veenweiden (adres pag.29)

Kosten deelname: € 2,50 per keer voor kinderen van 4 - 8 jaar.

Aanmelden bij: ivnlinder@gmail.com

Lezing – Diversiteit oevers nader bekeken

Di. 14 mei 19.30 – 21.30 uur

Jacqueline Henrot van Naturalis geeft op deze avond uitleg over het citizen science onderzoek naar oeverplanten. In een polderlandschap en in de bebouwde kom bieden de oevers vaak goede kansen voor 'wilde natuur' en belangrijke schuilplaatsen voor diverse planten- en diersoorten. De inrichting, de bodem en het beheer van de oevers bepalen de soortenrijkdom. Het 'Oeverplanten' onderzoek brengt in kaart met welke oevers het goed gaat en welke oevers van een aangepast beheer of herinrichting zouden kunnen profiteren.

Locatie: Bezoekerscentrum De Veenweiden (adres pag.29)

€ 6,- toegang + koffie, € 4,- voor IVN-leden

Aanmelden verplicht bij: lezingenIVNAlphen@gmail.com

Excursie – Het Zwarte Pad kleurt!

Do. 16 mei 19.30 – 21.00 uur

In samenwerking met Stichting Herenboeren Groene Hart organiseert IVN een Bloemwandeling Zwart Pad met aandacht voor planten met eetbare en medicinale eigenschappen. Ook extra informatie over het verzamelen van zaden.

Start: MC de Plataan, Snijdelwijklaan 2 Boskoop

Deelname gratis.

Aanmelden bij: liangntan@gmail.com

Jeugdactiviteit – Wat een takkenwerk

Za. 18 mei 9.15 - 11.45 uur

Na alle feestdagen en vakanties gaan we weer terug naar normaal. We gaan ontdekken wat je allemaal met een tak kunt doen. Avontuurlijke of magische takken, spelletjes of creatief met takken, het kan allemaal rond het bezoekerscentrum

Locatie: Bezoekerscentrum De Veenweiden (adres pag.29)

Kosten deelname: zie lidmaatschap Fladderaars (8-12 jaar)

Aanmelden bij: fladderaars@gmail.com

Excursie – Vogelexcursie Zaanse Rietveld

Ma. 20 mei 10.00 – 12.00 uur (2e Pinksterdag)

Sinds 2007 heeft Staatsbosbeheer het gebied Zaanse Rietveld ingericht tot natuur gebied. De vochtige landerijen en plasjes worden sinds 2019 van een extra hoog water peil voorzien. Er zijn de laatste jaren maar liefst bijna 210 verschillende soorten vogels gespot. Veel zomergasten zijn al weer waar te nemen in de maand april en zorgen voor een fantastisch voorjaarsgevoel. Waaronder de rietschors, blauwborst en rietzanger

Start: De IVN-gidsen wachten op je op het parkeerterrein bij het Zaanse Rietveld, Rietveldsepad bij de tunnel onder de N11
Deelname gratis.

Aanmelden bij: dickw@xs4all.nl

IVN-kraam – Groen & Creatiefbeurs

Ma. 20 mei (2e Pinksterdag) 10.00 – 16.00 uur
IVN Vrienden van het Heempad is hier aanwezig.
Vragen over natuur worden beantwoord door Hans van Dam.
De Klimaatburgemeester geeft tips over duurzaamheid
 Locatie: Proeftuin van Holland/Rijneveld 153, Boskoop
 Entree gratis, aanmelden niet nodig.

Excursie – Bloemenfestival, beleef het bloemenfeest mee!

Za. 25 mei 10.00 – 12.00 uur
Duizenden bloemen in het Vogelbos en het Heempad. Wilde bloemen op de Ringdijk. We genieten van een natuurlijk kleurenpaan van lentebloemen. Vogels zingen, bijen en vlinders hebben de geur- en kleurenpracht ontdekt. Wandeling over de Ringdijk, Heempad en bezoek aan het Vogelbos
 Start: MC de Plataan, Snijdelwijklaan 2 Boskoop
 Deelname gratis.
 Aanmelden bij: janny@countrygazette.nl

Excursie – Wandeling door historisch poldergebied

Zo. 26 mei 14.00 – 16.00 uur
We wandelen door historisch poldergebied. Bedelaarsbos, Spijkerboorsekade en Compierekade. Bij het Rietveldsepad bezoeken we nieuwe natuurgebied IJsvogel. Meenemen van verrekijker aanbevolen.
 Start: Polderflora, Rietveldsepad 4b, 2409 AA Alphen aan den Rijn
 Deelname gratis.
 Aanmelden bij: dickw@xs4all.nl

En verder:

Elke 2e zaterdag van de maand fladderaars, 8 – 12 jaar.
 € 18,- per jaar.
 Elke 2e zondag van de maand Vlinders, 4-8 jaar.
 € 2,50 per keer
 Elke 2e vrijdag van de maand NatureXplorers, 12-18 jaar.
 € 25,- per jaar.

Noteer alvast in je agenda

16 maart – vrijwilligerscafé in Bezoekerscentrum De Veenweiden
8 mei – Algemene Ledenvergadering IVN voorjaar
 Locatie: Bezoekerscentrum De Veenweiden, zie pag. 29

Lezingencyclus Biodiversiteit

Van 29 februari t/m 4 april organiseert de Volksuniversiteit Leiderdorp op 7 donderdagavonden een lezingencyclus over Biodiversiteit. In deze lezingen wordt het veelomvattende begrip biodiversiteit van alle kanten belicht door een keur aan sprekers, afkomstig van organisaties zoals Naturalis, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Het Groene Hart, ARK Natuurontwikkeling, Groene Cirkels en Gemeente Leiderdorp/ Milieueducatief Centrum. De lezingen zijn ook afzonderlijk te volgen.
 Voor meer informatie www.volksuniversiteitleiderdorp.nl

ivn natuur
 educatie
 Alphen aan den Rijn

Data en tijden zijn onder voorbehoud.
 Check altijd vooraf bij de organisatie en/of op de website <https://www.ivn.nl/afdeling/alphen-aan-den-rijn/zoeken/natuuractiviteiten/>

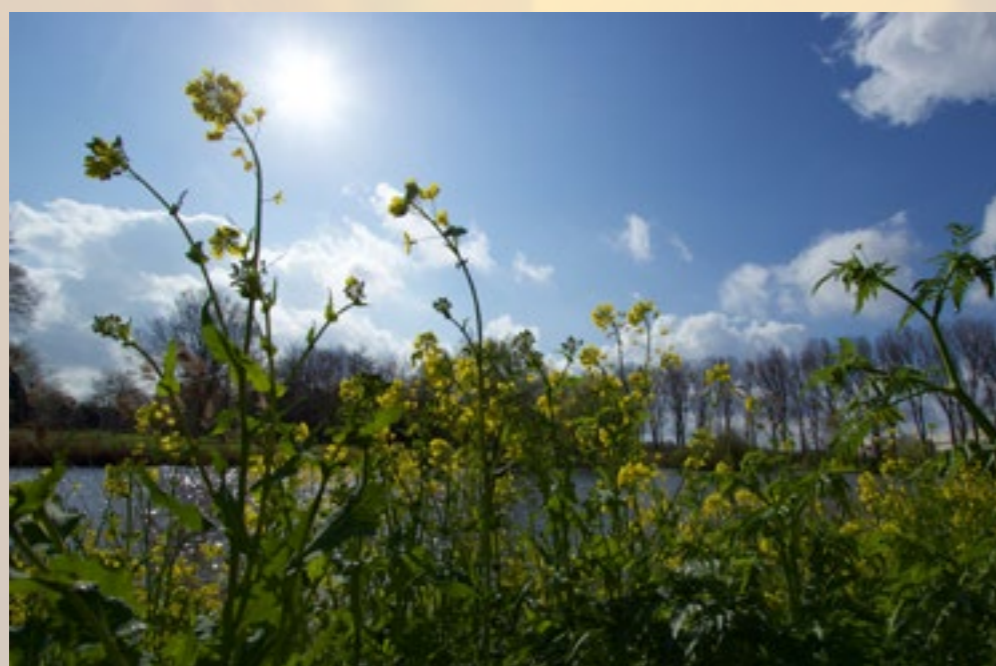

Foto:
 Jordan Blaauw

Bestuur

voorzitter	Gert de Geest	voorzitterivnalphenaandenrijn@ivn.nl	06-23817870
secretaris	Vacature	secretarisivnalphenaandenrijn@ivn.nl	
		<i>Vertrouwenspersoon, Vrijwilligers, Bont Allerlei</i>	
penningmeester	Foppe Jan Japenga	penningmeesterivnalphenaandenrijn@ivn.nl	06-53226448
		<i>a.i. Jeugd, Junis BSO a.i.</i>	
algemeen bestuurslid	Antoon Zonneveld	antoonzonneveld@outlook.com	0172-420058
		<i>Vrienden vh Heempad, Planologie en Milieu, Excursies</i>	
algemeen bestuurslid (aspirant)	Wiepke Warmerdam	wiepkew@gmail.com	
algemeen bestuurslid	Vacature		

Coördinatoren werkgroepen

Bont Allerlei	Irma Brugmans	IVNbontallerlei@gmail.com	06-13187800
Communicatie	Irma Brugmans a.i.	communicatieivnalphenaandenrijn@ivn.nl	06-13187800
Fladderaars	Maarten Hooghiemstra	Fladderaars@gmail.com	06-14313950
Fotowerkgroep Natuurkickers	Chris Groesser a.i.	coordinatie@natuurkickers.nl	
IVN-info (incl. kramen)	Vacature	info.ivn.alphenaandenrijn@gmail.com	
Lezingen	Liesbeth Bos	lezingenIVNAlphen@gmail.com	06-12883574
Excursies	Dick Warmerdam	dickw@xs4all	06-17718203
NatureXplorers	Willemijn van Maanen	naturexplorers.ivn@gmail.com	06-45564348
Team Ontvangst	Vacature	secretarisivnalphenaandenrijn	
Planologie en Milieu	Vacature	milieuenplanologie.ivn@gmail.com	06-37293669
Vlinders	Gerda Bonninga	ivnvlinder@gmail.com	06-53403123
Vlinderwerkgroep	Stef Strik en Joost van Beek a.i.	stef.strik@planet.nl	
Vogelwerkgroep	Stef Strik	wgalphen@live.nl	06-52096886
Vrienden van het Heempad	Hans van Dam	janny@countrygazette.nl	0172-214775
Vrijwillig Landschapsbeheer	Wim Dieho	wimdieho@ziggo.nl	06-86641802

Inleveren Kopij IVN Media

nieuwsivnalphenaandenrijn@ivn.nl
 Voor aanleveren kopij voor alle media van IVN Alphen aan den Rijn, Bont Allerlei, Persberichten, Website, Nieuwsbrief, Facebook, Instagram.

Vertrouwenspersoon

Angela Schouten	angela.schouten@gmail.com	06- 55307217
Wanneer je een vraag, probleem of klacht hebt over de manier waarop je bejegend wordt binnen de vereniging neem dan contact op met Angela Schouten. Dit is geheel vertrouwelijk.		

Regiocontactpersonen

Boskoop	Hans van Dam	janny@countrygazette.nl	0172 214775
Ter Aar	Atje van der Laan	joop.atje@gmail.com	06-12162955
Kaag en Braassem	Dick Warmerdam	dickw@xs4all.nl	06-17718203
Koudekerk aan den Rijn	Riet van Tol	rivatol@gmail.com	06-25247254
Hazerswoude	Ans van den Broek	ansjedegroot@live.nl	0172-587912

Verenigingsgebouw

Bezoekerscentrum De Veenweiden		
Adres	Burgemeester Bruins Slotsingel 15, 2403 NC Alphen aan den Rijn	0172-533296
Openingstijden Bezoekerscentrum	Voor actuele openingstijden zie bc-deveenweiden.nl	

REDACTIE: Irma Brugmans
VORMGEVING: Roelof Schutter
FOTO OMSLAG: Natuurkiekers, Michael Kiewiet
FOTO ACHTERZIJDE: Natuurkiekers, Simone Bos
BEZORGING: Henry Loeters
EINDREDACTIE: Irma Brugmans

AAN DIT NUMMER WERKTEN MEE: Gerard Been, Femke Blasse, Gerda Bonninga, Simone Bos, Irma Brugmans, Hans van Dam, Corry Dierdorp, Mireille van Duuren, Sylvia Elkhuizen, Gert de Geest, Chris Groesser, Henk Jan Habermehl, Maarten Hooghiemstra, Michael Kiewiet, Miep Munninghoff, Ria van Oeveren, Menno Reemer, Mike Roberts, Roelof Schutter, Elly Slagter, Stef Strik, Pieter van Tol, Hans Vrolijk, Anna-Isabel Weterings, Elvira Wiersema

REDACTIEADRES
 Telefoon: 06 – 13 18 78 00
 E-mail: IVNBontallerlei@gmail.com o.v.v. Bont Allerlei

UITGAVE: IVN Alphen aan den Rijn
DRUK: DrukZo

SOCIAL MEDIA IVN ALPHEN AAN DEN RIJN
www.ivn.nl/alphenaandenrijn
facebook.com/ivn.nl
 Instagram [ivn.alphenaandenrijn](https://www.instagram.com/ivn.alphenaandenrijn)

SLUITDATUM KOPIJ BONT ALLERLEI NR.2 - 2024
 21 april 2024

OVER BONT ALLERLEI
 Uitlatingen in dit blad gedaan, geven niet noodzakelijk de standpunten weer van de redactie of het afdelingsbestuur. ©Overname van artikelen is toegestaan met bronvermelding na schriftelijke

GEGEVENS LIDMAATSCHAP 2024
 Contributie leden € 25,-
 Contributie huisgenoten € 12,50

De contributie wordt landelijk geïncasseerd in de maand van start lidmaatschap. Bij vragen / problemen stuur een email aan de penningmeester.

Overstappen of opzeggen van de automatische incasso is natuurlijk mogelijk. Stuur hiervoor een mail naar penningmeesterivnalphenaandenrijn@ivn.nl o.v.v. 'automatische incasso'. Bankrekeningnummer: NL 85 RABO 0301 6899 62

ADVERTEREN IN BONT ALLERLEI
 Per jaar voor 4 nummers:
 1/1 pagina € 249,50
 1/2 pagina € 129,50
 1/4 pagina € 69,75
 1/8 pagina € 39,75

ANBI IVN Alphen aan den Rijn is een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI).

- Giften zijn vaak aftrekbaar door onze ANBI-status
- RSIN nummer: 816027766

Tekst: Anna-Isabel Weterings / Foto voorzide: Michael Kiewiet

Sleedoorn
 Bij de start van het voorjaar valt de Sleedoorn op door zijn bloei, welke plaats vindt van maart tot april, voordat hij bladeren heeft gevormd. De bestuiving wordt uitgevoerd door insecten, met name door de honingbij. Sleedoornstruweel heeft een bijzondere natuurwaarde. Zo bieden de doornige takken een geschikte broedplaats voor zangvogels. Op de bloeiende sleedoorn komen heel wat insectensoorten af, zoals honingbij, zweefvliegen en dagvlinders. Sleedoornpruimen zijn voedsel voor onder meer lijsters

De Natuurkiekers laten graag meer foto's zien dan in BA mogelijk is en geven om deze reden een digitaal nieuwsbulletin uit. Je kunt je hierop kosteloos abonneren. Om dit te doen ga je naar de volgende link op onze website: <https://natuurkiekers.nl/aanmelden-nieuwsbrief> Eerdere nummers zijn te downloaden via <https://natuurkiekers.nl/downloads/category/3-kiekerbul>

Hergebruik Bont Allerlei
 Wat doe je met een recente Bont Allerlei als je hem gelezen hebt? Bewaren? Dat is natuurlijk prima. Doorgeven aan familie, vrienden of in een minibieb leggen kan ook. Zo verspreid je onze 'groene boodschap'! Weet je niemand en wil je jouw exemplaar niet bewaren? Maak dan IVN er blij mee! Wij vinden Bont Allerlei een mooi 'visitekaartje' om aan belangstellenden te laten zien of mee te geven. Wil je daaraan meewerken, breng je recente Bont Allerlei dan langs op woensdag-, zaterdag- of zondagmiddag tussen 14-16 uur ('s zomers tussen 14-17 uur) bij het Bezoekerscentrum, Burg. Bruins Slotsingel 15, Alphen-Zegersloot. Of doe hem buiten openingstijden in onze brievenbus. Alvast hartelijk dank!

BONT ALLERLEI DIGITAAL?
 Lees Bont Allerlei ook online. <https://www.ivn.nl/afdeling/alphen-aan-den-rijn/bont-allerlei>
 Wie Bont Allerlei voortaan digitaal wil ontvangen stuurt een mailtje naar secretarisivnaadr@gmail.com o.v.v. 'Bont Allerlei liever digitaal'.

Dit valt op!

Gaan groen en duurzaamheid je aan het hart en wil je dat uitstralen met je bedrijf? Zijn de inwoners van gemeente Alphen aan den Rijn je klanten?

Dan is het interessant voor je om te adverteren in Bont Allerlei van IVN Alphen aan den Rijn.

Bont allerlei wordt gedrukt in full colour en wordt verspreid onder leden, huisgenoten, vrijwilligers en relaties van IVN Alphen aan den Rijn.

De volgende keer kan ook jouw advertentie hier staan. Voor maar € 50,- voor de komende 3 nummers van Bont Allerlei (normaal 69,75 voor een heel jaar). Interesse? Stuur een mailtje naar ivnbontallerlei@gmail.com.

BEN JIJ VAN DE SOCIAL MEDIA?

Zit je vaak op Facebook en Instagram? Vind je het leuk om berichten te plaatsen en gaat natuur aan je hart? Saskia en Leuntje zoeken nog versterking om samen de Instagram en Facebook-accounts van IVN Alphen aan den Rijn bij te houden. Via deze accounts vertellen we met name inwoners van de gemeente Alphen aan den Rijn hoe het staat met de natuur in de gemeente en natuurlijk over (de activiteiten) van IVN Alphen aan den Rijn. Content krijg je aangeleverd vanuit de werkgroepen en je houdt zelf ook in de gaten welke berichten interessant zijn voor onze volgers. Ook is er ruimte om aan de hand van zelf gemaakte natuurfoto's in Alphen aan den Rijn te belichten hoe het staat met de natuur. Zo ja, neem contact op met Irma Brugmans, communicatieivnalphenaandenrijn@ivn.nl

Angy's Moon Vrouwencirkels
& COACHING TE ALPHEN A/D RIJN

VANAF 10 FEBRUARI
Nieuwe Maan CreatieCirkel

NIENKE GROOT, NG, ANGY 🌙

& VANAF 24 FEBRUARI
Volle Maan OntdekkingsCirkel

ANGY'S MOON IS AANGESLOTEN BIJ MOONSISTERS.NL

KIJK VOOR MEER CIRKELS IN NEDERLAND OP MOONSISTERS.NL/WAAR!

www.angysmoon.nl

Koperwiek

De koperwiek is een lijster met koperrode 'oksels' die in vlucht opvallend zijn. Koperwieken zijn alleen in september tot mei in Nederland te zien, vooral op besdragende struiken in parken, tuinen en op weilanden grenzend aan hagen en bosjes. Koperwieken hoor je in oktober overtrekken. Met een scherp en lang 'psriiihhhh' houden de vogels contact met elkaar.

Ze trekken met miljoenen over Nederland, soms in enkele dagen of zelfs één dag. Weetje: Koperwieken zijn vaak te zien in gezelschap van andere lijsters, meestal kramsvogels.

Foto Achterzijde: Simone Bos